

Årsmelding 2017

**VOSS
SPAREBANK**

Innhald:

Hovudtrekk i rekneskapen	Side	3
Årsmelding 2017	Side	4
Resultatrekneskap	Side	18
Balanse	Side	19
Kontantstraum	Side	21
Notar	Side	22
Eigarstyring og leiing av banken	Side	37
Meldingar	Side	38

Hovudtrekk i rekneskapen (morbank) for 2017

Voss Sparebank, 175 år i teneste for Vossabygda!

Året 2017 vart eit godt år for Voss Sparebank. Resultatet i det 175. rekneskapsåret er i det heile eit produkt av god underliggende bankdrift. Gjennom året har ein ikkje hatt eingongspostar som ein hadde i fjor. Banken har fin vekst i balansen med auke i brutto utlån på 389 mill. kr / 11,41 %, og vekst i innskot på 156 mill. kr / 4,8 %. Utlånsveksten er spesielt høg innan privatmarknaden med 333 mill. kr / 13,2 %, medan ein innan bedriftsmarknaden har ein vekst på 56 mill. kr / 6,4 %. Råveldekapitalen auka med 334 mill. kr / 8,3 % til 4,340 mill. kr. Kompetente og engasjerte rådgjevarar, god kostnadskontroll og konkurransedyktige vilkår over tid gjev god verdiskaping for både kundar, banken og Vossabygda.

- 52,6 mill. kr i driftsresultat.
- 35,3 mill. i årsresultat etter skatt.
- Rein eigenkapital på 25,7 % av risikovekta balanse, 15,3 % på uvekta balanse.
- Voss Sparebank aukar utdelinga av gåver monaleg. Siste ti åra er over 25 mill. kr utbetalt i ålmennytte gåver og sponsorstønad til lag og organisasjonar – Vossabanken aukar stønaden ytterlegare for 2018.
- Voss Sparebank er ein stor skatttytar. For rekneskapsåret 2017 er skattekostnaden 12,5 mill. kr. I tillegg kjem om lag 1 mill. kr betalt i finansskatt.

	2017	2016	2015	2014	2013
Resultat i mill. kr:					
Netto rente- og kreditprovisjonsinntekter	87,2	85,6	75,3	75,1	73,3
Netto andre driftsinntekter	10,5	22,3	9,5	10,2	11,1
Sum driftsinntekter	97,7	107,9	84,8	85,2	84,4
Driftskostnader	45,2	45,9	47,1	51	46,2
Driftsresultat før tap	52,6	62,1	37,7	34,2	38,2
Nedskrivningar og tap på utlån	4,8	4,7	2,7	4,2	5,4
Nedskriving og tap/vinst verdipapir og anleggsmidlar	0	1,8	-0,4	6,2	0
Resultat før skatt	47,8	55,5	34,7	36,2	32,7
Skatt	12,5	13,1	10,3	10	10,6
Overskot	35,3	42,4	24,4	26,2	22,2
Resultat i prosent av gjennomsnittleg forvaltningskapital:					
	2017	2016	2015	2014	2013
Netto renteinntekter	2,09	2,14	1,91	2,07	2,18
Netto andre driftsinntekter	0,25	0,56	0,24	0,28	0,33
Sum driftsinntekter	2,34	2,69	2,16	2,35	2,51
Driftskostnader	1,08	1,15	1,2	1,41	1,38
Driftsresultat før tap	1,26	1,55	0,96	0,94	1,14
Nedskrivningar og tap på utlån	0,11	0,12	0,07	0,12	0,16
Nedskriving og tap/vinst verdipapir og anleggsmidlar	0	0,04	-0,01	0,17	0
Resultat før skatt	1,15	1,39	0,88	1,00	0,97
Skatt	0,3	0,33	0,26	0,28	0,31
Overskot	0,85	1,06	0,62	0,72	0,66
Nykjeital:					
	2017	2016	2015	2014	2013
Råveldekapital	4.340,4	4.006,4	4.024,8	3.757,7	3.443,0
Brutto utlån til kundar	3.797,7	3.408,7	3.140,0	2.994,4	2.870,7
Innskot frå kundar	3.384,0	3.228,2	3.287,8	3.044,5	2.853,1
Eigenkapital (rein kjernekapital)	679,9	647,6	606,7	583,6	558,7
Uvekta kjernekapitalandel (leverage ratio)	15,3	15,6	14,1		
Eigenkapital i prosent av risikovekta balanse (kapitaldekning)	25,7	27,1	25,3	26,7	27,7
Eigenkapitalrentabilitet før skatt	7,0	8,8	5,8	6,3	6,0
LCR (krav til 100 % frå 31.12.2017)	127,0	171,0	220,0	262,0	

VOSS SPAREBANK – FOR KUNDANE OG LOKALSAMFUNNET I 175 år!

Styret har glede av å leggja fram ein god rekneskap for året 2017, med fin vekst i både innskot og utlån. Godt bankhandtverk gjennom god drift, gjer banken sitt 175.-ande rekneskapsår til eit av dei beste. Utviklinga til Voss Sparebank er nær knytt til både dei økonomiske tilhøva i hovudmarknaden til banken og til den generelle økonomiske utviklinga i landet. Voss Sparebank har hovudmarknaden på Voss og i nærliggjande område. Det er framleis høg aktivitet i områda våre, og det speglar seg i banken. Gjennom 2017 har fleire store byggjeprosjekt vorte ferdigstilte, og nye er sett i gang.

Framlagt rekneskap for 2017 er den 175.-ande for Voss Sparebank, og me feirar soleis 175-årsjubileum i 2018. Heilt sidan starten i 1843 har Voss Sparebank vore Vossabygda sin eigen bank, Vossabanken. Det skal me markera med fleire kjekke hendingar i det komande året. Ny jubileumsbok, fleire konsertar, utdeling av jubileumsgåver m.m. vil vera hendingar som pregar jubileumsåret. Sjølv stiftingsdagen er rekna for å vera 15. november.

Voss Sparebank er ein ekta bygdebanks som ikkje har eksterne eigarar. Det er Vossabygda sjølve som eig banken, og det er bygda og dei områda der banken er aktiv som skal ha avkastinga av den verdiskapinga banken gjev. Ingen investorar får utbytte frå banken, det er berre lokale lag og foreiningar som tek i mot ålmenne gåver eller sponsormidlar frå banken. På det viset vil eit kundeforhold med Voss Sparebank ikkje berre gje deg konkurransedyktige vilkår og gode tenester, men ein skapar meirverdiar for seg sjølv og sine næreste. Banken vil i endå større mon enn tidlegare nytte seg av dette og gje attende til gode formål i lokalsamfunnet på Voss og i omland. Me skal samstundes vera konkurransedyktige på pris og vilkår over tid mot dei aktørane me naturleg tevlar med.

Me har som mål å vera konkurransedyktige innan alle banktenester. Mellom anna skal me ha dei beste vilkåra for innskot, og har seinast no i høve 175-årsjubileet auka innskotsrenta til 1,75 % for dei som bind pengane i 12 månader. Ungdom er sjølvsagt eit viktig segment der me skal vera best på vilkår. Ved inngang til 2018 aukar me BSU-renta til 3,30 %, og dette er eit svært godt tilbod gitt det låge rentenivået me har i Noreg i dag. Vidare reduserer me årsprisen på visakort for «Voss Ung», og let sjølvsagt all bruk vera gratis. Banken har framleis kassefunksjonar og det er råd å få betalt rekningar over disk som tidlegare om ein ynskjer det. Me har dei beste vilkåra for bruk av slike tradisjonelle banktenester. Me forstår godt at mange ynskjer å ordna slike enkle banktenester i større grad sjølve ved hjelp av digitale verktøy og -hjelpemiddel. Voss Sparebank investerer difor mykje i å utvikla nye og betre løysingar for mobilbank og andre digitale flater.

Det er rekneskapstala for morbanken som er omtala i årsmeldinga. Vesentlege tal for konsernrekneskapen er kommenterte. Konsernrekneskapen omfattar Voss Sparebank (mor) og datterselskapet Voss Invest AS og Voss Sparebank Eiendom AS. Etter restrukturering av Oppheim Hotel Eiendom AS i 2015 og i 2017, eig Voss Invest AS no alle aksjane i selskapet. Eigarforholdet er kortsiktig og rekneskapstala er av den grunn heller ikkje med i konsernrekneskapen.

Rekneskapen er utarbeidd i samsvar med rekneskapslova av 1998, forskrift om årsrekneskap for bankar m.m. og etter god rekneskapskikk. I samsvar med rekneskapslova stadfestar styret at grunnlaget for vidare drift er til stades og at rekneskapen er sett opp under denne føresetnaden. Etter styret si mening, gjev årsrekneskapen og årsmeldinga rett oversikt over gjelda og eignelutane til banken, den finanzielle stillinga og resultatet.

ØKONOMISKETILHØVE

LOKALMARKNADEN

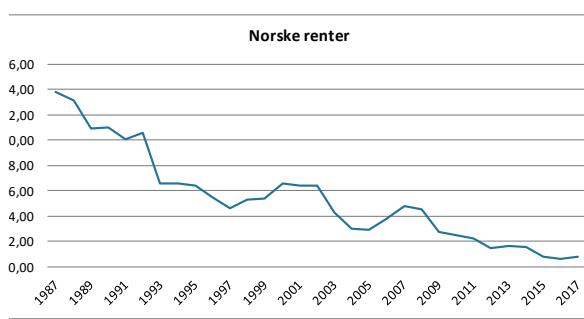
Det er god vekst i lokalmarknaden vår. Folketalet aukar på Voss, og me nærmar oss 15.000 innbyggjarar. Voss har teke posisjon som eit naturleg regionalt senter for indre Hordaland dei seinaste åra. I dag er Voss eit naturleg handelsenter og arbeidsmarknad for store delar av indre Hordaland, indre delar av Sogn og indre Hardanger. Dette er ein sterk region med noko av det beste ein har å tilby innan natur, turisme og opplevingar. Dette skapar mykje arbeid og verdiar for lokalområda våre. Ein reknar med at Voss og nærområda

har omlag 2.000 årsverk i reiselivsnæringar, og ein årleg omsetnad på om lag 2,5-2,8 mrd. kr. Skal me halda på dette som eit attraktivt område for reiseliv og turisme treng me spreidd busetnad og levande bygdesamfunn. Lokal skaparkraft, nye verksemder og attraktive buminiljø ute i distrikta er då avgjerande. Landbruket står sentralt i å halda bygdene levande, og Voss er Hordaland si største jordbruksbygd. Sjølv om talet på aktive bruk har minska kraftig dei siste tiåra, vert det investert store summar i landbruket og produksjonsmengda er aukande. Voss Sparebank er glad det er investeringsvilje i landbruket og støttar opp om mange nye prosjekt innan modernisering av landbrukseigedom.

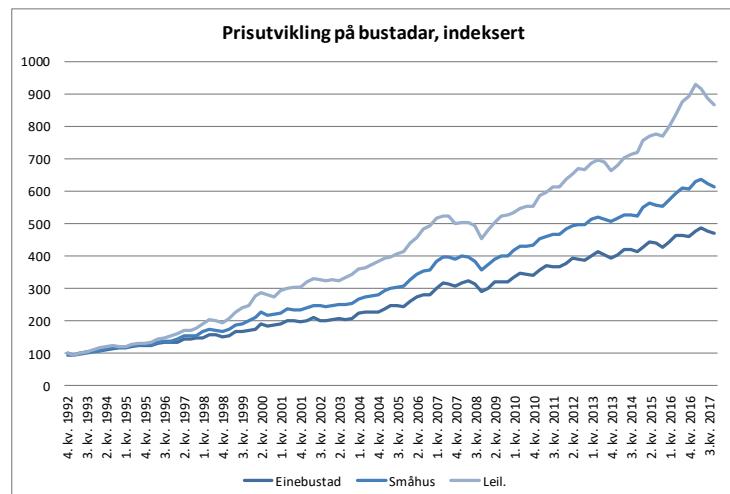
Nasjonale forhold og internasjonal økonomi

Aktiviteten i fastlands-Noreg tok seg opp i 2017, og veksten vart om lag to prosent. Bustadinvesteringane har vore ein sentral og viktig del av veksten. Etter kraftig auke i bustadprisar over mange år, og spesielt i 2016, vart det omslag i bustadmarknaden gjennom 2017. Innføringa av eige bustadlånsforskrift i Noreg med strengare krav til finansiering av bustadar, har utan tvil hatt ei stor påverknad på prisane. Oslo-regionen fekk eigne skjerpa krav, og spesielt der har prisane vorte reduserte. Trass nedgang i siste del av 2017, steig eige-domsprisane 5,7% i 2017. Oljeprisen har vore låg dei seinaste åra og dette har ført til ein større nedgang i oljeinvesteringar i Noreg. Ved slutten av 2017 tok prisen seg noko oppatt, og er no attende på om lag 70 USD pr. fat, og investeringane er no stigande att.

Eit anna viktig skilje som vil bety mykje for økonomien er utviklinga i rentenivået. Som grafen under syner, har rentenivået i Noreg vore fallande sidan seit på 1980-talet. Eit fallande rentenivå har medført høgare kredittevkst, og med det stigande bustadprisar. Stigande bustadprisar har på nytt ført til høg refinansiering og auka gjeldsgrad. Dette har vore ein kraftig spiral som har pressa både kredittevksten og bustadprisane oppover over ein lengre periode. No stig rentene att, og ein forventar vidare oppgang i komande år. Styringsrenta er forventa å auke frå dagens 0,5 % til om lag 1,5 % innan dei to neste åra, men det er noko usemje mellom ekspertane over kor fort det vil skje og kor stor oppgang ein får.

Kjelde: SSB

Svekka kronekurs gjennom 2017 har gjort norsk eksport meir attraktivt, og ein har sett nye rekordar for eksport av mellom anna sjømat. NOK/EUR-kursen nådde eit nivå på 9,99 ved inngang til jolehøgtida i 2017. Dette er opp over 30 % frå nokre år tidlegare, og soleis ei kraftig forbetring i konkurranseevna til Noreg. Kroneverdien har styrka seg noko i etterkant av dette og er no attende på nivå rundt 9,6 -9,7. Oslo Børs hadde eit svært godt år i 2017 med ei avkasting på heile 19,1 %. Børsane har stige mykje i Europa og i USA dei seinaste åra, og ein lyt forventa ei noko meir uroleg børsframtid gitt at det er forventingar om stigande renter i dei komande åra.

Næringslivet på Voss – ein viktig del av hovudmarknaden vår

Voss Sparebank er ein relativt stor aktør innan finansiering av lokalt næringsliv med om lag 1.070 mill. kr i lån, kredittar og garantiar ved årsskiftet. Banken speglar på mange vis det som er rundt oss i bygda og soleis har banken typisk utlån til dei næringar som pregar bygda; reiseliv, bygg og anlegg, landbruk osv. Voss Sparebank er særskilt kapitalisert og har i motsetnad til mange andre bankar, unngått å stramma inn på lån til næring for å tilpassa eigenkapitalkrava.

Ved inngang til det nye året vart det klart at Voss får endå ein ny attraksjon, då det vil verta bygd ny gondolbane frå sentrum og opp på Hangurstoppen. Sjølv om bana diverre vert til ulempe for ein del private hussegarar, vil den vera ein stor attraksjon for Vossabygda. Voss Sparebank har saman med Vekselbanken vore med på å få prosjektet finansiert. Investeringa er totalt på om lag 300 mill. kr, noko lokalbankane har teke ein mindre del av. Byggetida er om lag 18 månadar. Det vil gje store ringverknadar for lokalt næringsliv når ein set i gang slike store prosjekt, og det vil tilføra Voss veldig mykje positivt for framtida.

Det er framleis høgt hyttesal på Voss, og Vossabygda er no den fremste hyttekommunen i Hordaland med over 3.000 einingar. Dei store områda er som kjent Voss Resort sine investeringar i Bavallen og på Tråstølen, Voss Hyttegrend si satsing i Herresåsen/Skutlesåsen rundt Voss Ski- og tursenter, og sjølvsagt Myrkdalen og utbyggjinga der. I tillegg er det mange mindre felt mellom anna på Kvitno på Bordalen, Reime og Mjølfjell i Raundalen, Haugsvik på Vossestrand og Hamlagrø osv. I desse områda vert det framleis investert i både nybygg og ikkje minst oppgradering av eksisterande fritidsbustadar. Slike investeringar skapar store ringverknadar for lokalsamfunnet.

Det har vore stor merksemeld rundt ny stamveg mellom Bergen og Voss, det mykje omtala «K5-alternativet». Det var difor eit vonbrot då Nasjonal Transportplan (NTP) vart lagt fram 05. april 2017. Der låg byggjestart for K5 inne i siste seksårsperiode, dvs. oppstart i 2024. Det er dobbeltspor og ny veg frå Arna til Stanghelle som er første steg i utbyggjinga, og berre denne er delen er inne i NTP førebels. Banken er engasjert i arbeidet og er medlem og medegiar i «Vossloysinga AS» som arbeidar med saka. Eit positivt element frå NTP er start av bygging av Ringeriksbanen. Dette vil korta ned reisetida mellom Voss og Oslo med om lag ein time. Eit anna ljospunkt rundt jarnbana er at NSB no set inn nye togsett på Vossabana. Dei nye «Flirt-toga» kjem i drift frå sommaren 2018, til glede for alle reisande, ikkje minst pendlarane.

Samfunnsaktivitetar - litt om mangfaldet vårt

Den viktigaste oppgåva til Voss Sparebank er å driva banken på ein god måte og soleis skapa verdi for lokalsamfunnet. Å gjera Voss til ein endå betre stad å bu og leva er soleis eit hovudmål for banken. Me engasjerer oss difor mykje i utviklinga av lokalsamfunnet. Voss Sparebank skal vera framtidssretta med sunn vekst, forankra i kjerneorda sjølvstendig, engasjert og trygg medspelar i utviklinga av lokalsamfunn og næringsliv.

Frivillige lag, kulturlivet, bedrifter og menneske som bur og verkar i lokalmiljøet har behov for ein aktiv lokalbank som bryr seg og skapar verdiar for kundane og samfunnet. Ved støtte til lag og frivillige organisasjonar prioriterer me aktivitetar til barn og unge som har verdi over tid, skapar aktivitet og vert utført med frivillig innsats.

Det yrande lags- og organisasjonslivet i bygda fekk i 2017 over 2,0 mill. kr i ålmennytige gåver, og 700.000 kr. i sponsorstønad og støtteannonsering. Midlane er fordelte mellom over 100 lag og organisasjonar. Me veit at støtta kjem godt med og skapar grobotn for auka aktivitet og engasjement. Hausten 2017 opna Vossabadet der banken har ytt 2,5 mill. kr. i stønad. Dette har verkeleg vorte eit flott anlegg til glede for både lokale og tilreisande. Voss er ein attraksjon rikare!

Det omfattande dugnadsmiljøet me har på Voss, er med å marknadsføra og setja bygda på kartet på ein svært positiv måte, langt ut over eigne kommune- og landegrenser. For å stø opp om eldsjelene, som er viktige for å oppretthalda kultur- og friluftsmangfaldet vårt, stifta Voss Sparebank eldsjelprisen i 2008. Årets Elsdjel 2017 vart tildelt Peder Ringdal for stor innsats i orkesteret Fossegrimen. Eldsjelprisen er på 50.000 kr, og vert delt likt mellom eldsjela og laget. Dette var ein høgst fortent vinnar av prisen. Fossegrimen feirar 100 år i 2017/2018 og me gler oss stort over at Vossabygda har eit eige filharmonisk orkester. Det er ikkje mange plassar av vår storleik som kan syna til tilsvarande!

Ein anna jubilant i 2018 er Voss Utferdslag. Dei feirar sitt 85-årsjubileum. Dette er eit lag som betyr mykje for Voss og mange Vossingar. Dei har eit rikt program gjennom heile året, både i lokalområde og regionen vår. I tillegg tek dei ansvar for eit stort løpenett, og vedlikehald av dei mange hyttene i fjellområda våre. Voss Sparebank er stolt støttespelar til Voss Utferdslag og me gler oss til å samarbeida vidare med dei.

SAMFUNNSANSVAR OG ENGASJEMENT

Samfunnsansvar for Voss Sparebank er å ta del i ei berekraftig utvikling. Mellom anna stiller banken krav til kontroll av leverandørar, fremjar økonomisk kompetanse og er med i arbeidet mot økonomisk kriminilitet. Banken er i tillegg sertifisert som miljøfyrtårn. Utøving av samfunnsansvar og høg etisk standard ligg til grunn for produkt og tenester i Voss Sparebank. Banken støttar og respekterer vern om internasjonalt godkjende menneskerettar, legg vekt på miljøvern, arbeidstakarrettar, sosiale rettar i forretningsstrategiane, i den daglege drifta og i forholdet til interesserantar.

Arbeidet med samfunnsspørsmål er integrert i strategiarbeidet vårt. Slik sikrar me at etikk, miljø og andre viktige samfunnsspørsmål står på dagsorden. Finansnæringa er, gjennom lover og reglar, pålagde å arbeida mot kvitvasking og terrorfinansiering. Det gjer me mellom anna gjennom etterleving av kvitvaskingsforskrifta. Banken er her pålagd å avklara mistenkjelege transaksjonar og gjennomføra kundekontroll etter prinsippet «kjenn din kunde». Mistenkjelege transaksjonar vert rapporterte til Økokrim. Banken har eigne rutinar for anti-kvitvasking.

Informasjon om personleg økonomi i vidaregåande skulane

Dei vidaregåande skulane og Voss Sparebank har gjennom fleire år samarbeidd godt for å gje skuleungdomen betre kunnskap om personleg økonomi. Personleg økonomi er meir enn tal og reknestykke og er gjev relevant kompetanse knytt til fleire skulefag.

Miljøfyrtårn

Voss Sparebank har hatt fokus på miljøtiltak over fleire år og vart sertifisert som miljøfyrtårn i 2013. Miljøfyrtårn er eit offentleg norsk sertifikat, tilrådd av Miljøverndepartementet. Føremålet er å ta vare på og betra eit godt arbeidsmiljø, redusera driftskostnadene, oppnå miljøforbetring og dokumentera miljøvenleg drift.

Lokale sparebankar er viktig for lokalt næringsliv

Konsulentelskapet Memon (Memon Business Economics) utarbeidde for nokre år sidan ein rapport som går på lokale bankar sitt tilhøve til lokale verksemder. Rapporten fortel i klartekst at det er ein fordel for lokale verksemder å ha ein lokal sparebank i kommunen.

I rapporten vert mellom anna følgjande tilhøve trekt fram:

- dei lokale sparebankane har langt meir kunnskap om lokalmarknaden sin enn dei regionale og nasjonale bankane.
- lokale sparebankar er nærmere kundane sine og dei kjenner bedriftene på ein heilt annan måte enn dei større bankane.
- den lokale sparebanken veit langt meir om det lokale næringslivet enn det ein kan lesa ut av rekneskapen til bedrifter.

Med dette som bakgrunn, har dei lokale sparebankane minimert risikoen og dei kan dermed gje det lokale næringslivet lån som regionale og nasjonale bankar ville sagt nei til. Av rapporten går det også fram at dei lokale sparebankane er villige til å gje større kredittar enn konkurrentane sine, men at dei kompenserer denne risikoen ved å leggja seg på eit litt høgare rentenivå enn konkurrentane. I tillegg peikar rapporten på at det er vanskeleg å sjå negative verknader av at lokale sparebankar er villige til å låna ut meir til lokale bedrifter.

Rapporten konkluderer med at dei lokale sparebankane spelar ei viktig rolle lokalt ut frå følgjande:

- er små i nasjonal målestokk, men dei er viktige for små bedrifter og for bedrifter i distrikta
- medverkar til betre kapitaltilgang
- auka høve til å få lån
- storleiken på låna aukar
- bedriftene gjer det like bra som andre med omsyn til vekst og lønsemd

SAMARBEIDSPARTNARAR - kundane får alle finansielle tenester på same staden

Gjennom samarbeidspartnarar leverer me gode totalprodukt innan betalingsformidling, forsikring, sparing og plassering (aksjar og fond), kredittkort og objektfinansiering. Voss Sparebank får årlege provisjonsinntekter for formidla sal.

Kundane gjev positive tilbakemeldingar og synest det er enkelt og lettvint å få ordna alle tenestene på same staden.

Dei Samarbeidande Sparebankane (DSS)

Samarbeidet i DSS er viktig for Voss Sparebank i ei stadig meir kompleks og digitalisert bankverd. Deltakrar er ni bankar: Etne Sparebank, Flekkefjord Sparebank, Haugesund Sparebank, Lillesand Sparebank, Luster Sparebank, Skudenesh & Aakra Sparebank, Spareskillingsbanken, Søgne og Greipstad Sparebank og Voss Sparebank. Ved etablering av ny IT-avtale med Evry frå 1.1.2016 vart DSS-bankane samde om å styrkja samarbeidet på fleire område. I tillegg til å vera ressurs for bankane på IT og digitalisering, vert det svært viktig å sikra maksimal effekt frå tredjepartar gjennom felles innkjøpssamarbeid, felles forretningsutvikling, byggja og dela kompetanse og redusera nøkkelpersonrisikoar. Administrasjonen i DSS held til i Haugesund og utgjer no 5,5 årsverk.

Finans Norge

Organisasjonen representerer heile finansnæringa i Noreg og tek vare på både det næringspolitiske og arbeidsgjermessige samarbeidet. FNO har om lag 100 medarbeidarar med høg kompetanse på ulike fagområde.

Frende Forsikring - Frende Livsforsikring AS og Frende Skadeforsikring AS

Voss Sparebank formidlar forsikringsprodukt for Frende Forsikring og eig 0,7 % av holdingsselskapet. Hovudkontoret ligg i Bergen. Eigarbankane er Sparebanken Vest, Fana Sparebank, Sparebanken Øst, Helgelands Sparebank, Sparebanken Sør og Sparebanken Sogn og Fjordane og dessutan alle ni DSS-bankane.

Via Frende tilbyr Voss Sparebank gode forsikringsprodukt innan både liv- og skadeforsikring, både til privat- og bedriftsmarknaden. Me opplever at kundane våre er svært tilfreds med produkta og ikkje minst den raske responsida til Frende ved skade og skadeoppgjer!

Frende har opp gjennom åra kome svært godt ut i fleire forsikringstestar utført av ulike media. Selskapet har fokus på å levera gode forsikringar til konkurransedyktige vilkår. Frende er eitt av selskapa som veks mest i landet. I tillegg er Frende Skadeforsikring heilt i toppen i uavhengige undersøkingar om kundetilfredsheit i forsikringsbransjen som vert gjennomført av EPSI-Norge. Selskapet har høgast kundelojalitet og kjem ut som beste selskap på reiseforsikring og skadeoppgjer.

Frende har oppnådd langt betre sal og økonomisk utvikling enn forventa ved starten i 2007. Frende Holding AS fekk i 2017 eit resultat før skatt på 301 mill. kr.

Brage Finans AS

Voss Sparebank formidlar objektfinansiering og lån med salspant for Brage Finans. Selskapet har hovudkontor i Bergen og er eigd av 12 solide sparebankar. Voss Sparebank eig 2,0 % av selskapet. Selskapet vart etablert i oktober 2010. Resultatet før skatt enda på 58,2 mill. kr. Selskapet er framleis i ein oppbyggingsfase og betalar ikkje utbytte enno.

Eiendomskredit AS og Kreditforeningen for Sparebanker AS

Eiendomskredit AS og dotterselskapet Kreditforeningen for Sparebanker AS, er ein samarbeidspartner som kan nyttast til deling av større låneengasjement, fastrentelån og til innlån av pengar. Voss Sparebank eig 3,64 % av selskapet. Selskapet har kontor i Bergen og har svært mange mindre bankar på eigarsida.

Norne Securities AS

Voss Sparebank er agent for verdipapirføretaket Norne Securities AS. Norne er eit fullservice verdipapirføretak som tilbyr internethandel, tradisjonelle meklartenester og corporate finance tenester. Selskapet vart etablert med hovudkontor i Bergen 2008 og er det einaste fullservice verdipapirføretaket i Noreg med hovudkontor utanfor Oslo. Norne er eigd av 14 sparebankar. Voss Sparebank har 2,1 % av aksjekapitalen. Via Norne får kundane tilbod om å handla aksjar eller andre verdipapir gjennom nettbankløysing, eller gjennom meklarbordet til Norne.

Balder Betaling AS

Balder Betaling er «Frende-bankane» sitt eigarselskap i Vipps AS. Balder betaling AS eig 12 % av Vipps AS. Voss Sparebank eig om lag 1 % av Balder Betaling AS.

Verd Boligkreditt AS

Verd Boligkreditt er eit kredittføretak som legg ut obligasjonar med førerett. Soleis nyttar dei bustadlån som trygd når dei legg ut obligasjonar i marknaden. Selskapet finansierar soleis eigarbankane på ein god måte og rimeleg måte. Selskapet har hovudsete i Bergen. Voss Sparebank vart i 2017 medeigar i selskapet og eig om lag 2 % av selskapet. Banken vil nytte seg av Verd i framtida når ein skal hente inn ny finansiering.

EnterCard

Voss Sparebank sel kreditt- og firmakort for EnterCard.

Fondsselskap

I 2017 vart Norne ny leverandør av fondshandelsløysing for Voss Sparebank. Dette vil i 2018 gje våre kundar eit rikare utval av fondsleverandørar enn tidligare år.

Evry AS

Etter ein grundig strategiprosess i regi av DSS, inngjekk Voss Sparebank ny avtale med Evry om tenestebaserte leveransar for perioden 2016-2020. Evry er Nordens største leverandør av IT-tenester til bank og forsikring og sikrar Voss Sparebank moderne dataløysingar på alle område. Den nye avtalen gir banken tilgang til gode IT-løysingar som er langt framme når det gjeld effektiv og solid bankdrift, automatiserte prosessar og stor grad av sjølvbetening heile døgeret. Gode analyse- og hjelpeverktøy gjer banken i stand til å tilby kundane rette produkt og samstundes hjelpa banken i å oppretthalda gode relasjonar til kundane.

I

T er ein stor årleg kostnad for banken, men gode og framtidsretta IT-løysingar er avgjerande for effektiv drift. Den nye avtalen har lågare pris og meir føreseieleg prisutvikling enn tidlegare avtale.

RESULTAT OG BALANSE 2017

Resultat

Driftsresultatet før tap og skatt vart 52,5 mill. kr mot 62,1 mill. kr året før. Resultatet i 2016 var prega av store enkeltpostar og er soleis ikkje direkte samanliknande med årets resultat. Etter avsetjing av 12,5 mill. kr til skatt og 4,8 mill. kr i tap, er overskotet på 35,3 mill. kr, eller 0,85 % av gjennomsnittleg rådveldekapital (42,4 mill. kr / 1,06 % i 2016).

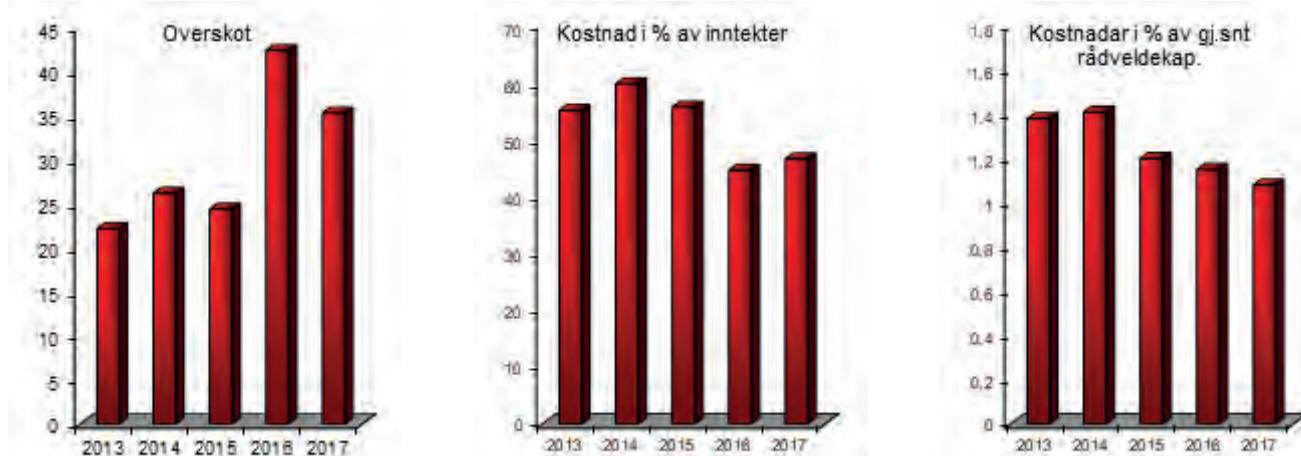
Rentenettoen vart 87,2 mill. kr (85,6 mill. kr i 2016), som tilsvarar 2,09 % av gjennomsnittleg rådveldekapital (2,14 % i 2016). Netto andre driftsinntekter vart 10,5 mill. kr (22,3 mill. kr i 2016). Nedgangen frå året før skuldast i hovudsak at 2016-tala hadde om lag 10 mill. kr i eingongseffektar. Samla driftsinntekter vart dermed 97,7 mill. kr (107,9 mill. kr i 2016).

Driftskostnadene enda på 45,2 mill. kr / 1,08 % av gjennomsnitt rådveldekapital (45,9 mill. kr / 1,15 % i 2016). I prosent av samla inntekter, ekskl. kursvinstar på verdipapir, utgjorde kostnadene på 46,6 % av inntektene (46,2 % i 2016), godt under gjennomsnittet hjå bankane i landet.

Nedskrivingar på utlån er kostnadsførte med 4,8 mill. kr (4,7 mill. kr i 2016). Hovudtyngda av nedskrivingane

er gjort på nokre næringslivsengasjement som banken har hatt i lengre tid.

Etter avsetjing av 12,5 mill. kr i skatt (13,1 mill. kr i 2016) vart overskotet på 35,3 mill. kr (42,4 mill. kr i 2016).

Konsernresultat

Dei største endringane i konsernresultatet i høve til morbanken er at renteinntektene vert reduserte med 1,85 mill. kr som datterselskapet Voss Sparebank Eigedom AS har betalt i renter for lån i morbanken, samstundes som avskrivningar av eigedomen med driftsutstyr på 2,0 mill. kr og driftskostnader for eigedomen på 0,6 mill. kr kjem inn i konsernrekneskapen. Husleigekostnaden til morbanken på 4,2 mill. kr går ut av konsernrekneskapen. I tillegg er det nokre mindre inntekts- og utgiftspostar. Overskotet er det same som i morbanken.

Styret rår til at overskotet for rekneskapsåret på 35,282 mill. kr vert nytta slik:

Overført til gåver	kr	3.000.000
Overført til gavefondet	kr	500.000
Overført til sparebankfondet	kr	31.782.000
Disponert til saman	kr	35.282.000

Etter avsetjinga har banken eit gavefond på 11,5 mill. kr. Eigenkapitalen til banken aukar med 32,282 mill. kr, til 679,8 mill. kr, inkludert gavefondet.

Finansskatt på løn og overskot

I tråd med skatteforliket vert det frå 2017 innført ein finansskatt på 5 % av løn. I tillegg får ikkje finansnæringa redusert selskapsskatten med eitt prosentpoeng, slik andre næringar får nytta godt av. Konsekvensen av auka arbeidsgjevaravgift er å straffa arbeidsintensive lokalbankar, medan store bankar kjem unna denne skatten ved å setja ut tenester og eller generell nedbemannning. I høve utanlandske bankar, med hovudkontor utanfor landet, er ordninga sterkt konkurransevidande. Me forstår godt målet med finansskatten for å korrigera for manglende meirverdi-avgift på finanzielle tenester, men skatten burde vore gjennomført på ein meir rettferdig måte. Skatten utgjer om lag 1 mill. kr for Voss Sparebank i 2017.

BALANSE – INNSKOT, UTLÅN, OBLIGASJONAR, FOND OG AKSJAR

Rådveldekapital

Styret i Voss Sparebank er godt nøgd med marknadsutviklinga til banken. Veksten kjem av stabile tilhøve i lokalmarkanden og fin netto tilgang av nye kundar. God service, kompetente rådgjevarar og konkurransedyktige prisar er hovudgrunnen til den positive utviklinga over fleire år.

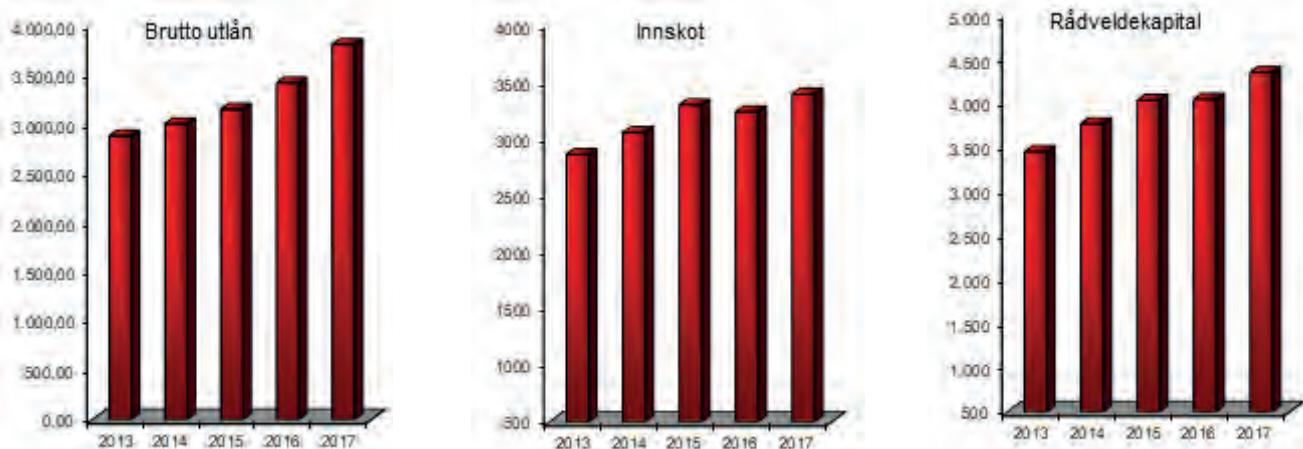
Ved utgangen av året var rådveldekapitalen på 4.340.428 kr.

Innskot – fin vekst i innskot, trass lågt rentenivå i Norge

Innskota frå personkundane auka med 69 mill. kr (2,8 %) til 2.538 mill. kr. medan bedriftsinnskota auka med 86,9 mill. kr (11,5 %) til 845,6 mill. kr. Samla innskot var ved utgangen av året på 3.384 mill. kr som utgjer 89,1 % av brutto utlån.

Utlån - god vekst i utlåna, spesielt til privatmarknaden

Brutto utlån til kundar auka med 389 mill. kr (11,4 %) til 3.797,7 mill. kr. Banken opplevde også i 2017 god vekst i utlån til personkundar, med vekst på heile 333 mill. (13,1 %). Utlån til næring vaks med 5,9 % til 934,2 mill. kr. Utlånsvolumet fordeler seg med 75,4 % til personkundar og 24,6 % til næring. Lånet til datterselskapet Voss Sparebank Eigedom AS var på 49,2 mill. kr og er inkludert i tala, men vert utlikna i konsernrekneskapen. Sjå meir informasjon under kreditrisiko og note 2.

Nedskrivningar på utlån

I resultatrekneskapen er 4,8 mill. kr kostnadsført som netto tap og nedskrivningar på utlån og garantiar, mot 4,7 mill. kr i 2016. Berre 0,18 mill. kr er konstantere tap på utlån som tidlegare var nedskrivne i rekneskapen. Til saman har Voss Sparebank no 45 mill. kr i samla nedskrivningar til å møta framtidige tap i utlåna. Dette er fordelt med 18,4 mill. kr i individuelle nedskrivningar og 26,6 mill. kr i gruppenedskrivningar. Desse nedskrivningane var ved årsskiftet på 1,19 % av brutto utlån og om lag frå året før.

Styret føler seg trygg på at nedskrivningane på utlåna er tilstrekkelege ut frå den risiko som ligg i engasjementa. Sjå note 2.

Obligasjoner, rentefond og aksjar

Banken har strenge krav til finansplasseringane som i stor grad vert gjort i andre bankar, i bustadkredittføretak (OMF), i forsikring og i store kraftselskap. Fullmakta frå styret gjev eksempelvis ikkje høve til plasseringar i skipsfart, eller oljerelaterte næringar.

Ved årsskiftet var 203,7 mill. kr plassert i obligasjoner og 58,7 mill. kr i aksjar og eigenkapitalbevis (ekskl. datterselskap). Sum aksjar og eigenkapitalbevis svarar til 1,3 % av rådveldekapitalen. Av denne summen utgjorde banken sine langsiktige aksjekjøp (anleggsaksjar) 43 mill. kr. Marknadsverdien er 27,9 mill. kr høgare enn kostprisen. Sjå Note 4 b). Banken hadde ikkje rentefond ved årsskiftet.

Likviditet

Voss Sparebank har god likviditet. Innskotsdekninga var ved utgangen av 2017 på 89,1 % mot 94,7 % året før. Likviditeten vert plassert i Noregs Bank, obligasjoner, rentefond og i korte utlån til andre bankar. Banken sine trekkrettar i Noregs Bank og i avrekningsbanken vart ikkje nytta i 2017. Sjå meir under likviditetsrisiko og note 7.

Konsernbalanse

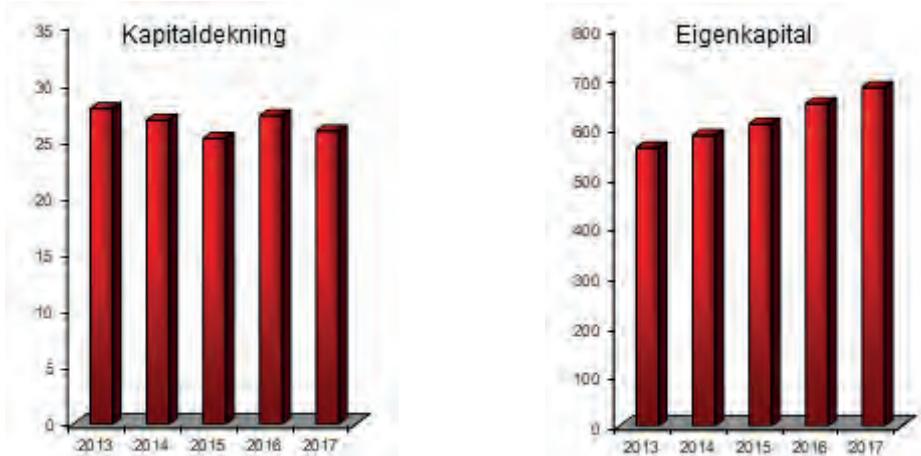
Voss Sparebank har to datterselskap, Voss Invest AS og Voss Sparebank Eigedom AS, som driv med utleige av fast eigedom og anna investeringsverksemd.

Voss Sparebank Eigedom AS eig bankbygget i Vangsgata 18. Bankeigedomen med teknisk utstyr er, etter avskriving på 2,0 mill. kr, bokført til 52,0 mill. kr i konsernbalansen. Konsernbalansen er redusert med lånet til selskapet som er på 49,2 mill. kr. Bokført verdi av investeringar i datterselskap på 7,4 mill. kr utlikna. Dei viktigaste skilnadane på gjeldssida er innskot frå datterselskap på 3,9 mill. kr vert utlikna. I tillegg kjem skatteverknadene av endringane. Konsernet sin eigenkapital er etter dette lik morbanken sin eigenkapital.

EIGENKAPITAL OG KAPITALDEKNING

Banken har gjennom mange år med nøktern og god drift opparbeidd ein stor eigenkapital. Etter drifta i 2017 auka eigenkapitalen med 32,3 mill. til 679,8 mill. kr. Av eigenkapitalen er gavefondet på 11,5 mill. kr. Heile eigenkapitalen til Voss Sparebank, inkludert gavefondet, er rein kjernekapital (opptent eigenkapital).

Pr. 31.12.2017 vart Voss Sparebank kredittvurdert («kredittrating») til rein A av DnB Markets, til den tredje mest solide banken i landet. Eigenkapitalen til Voss Sparebank utgjer ved årskifte 15,3 % av uvekta balanse og 25,7 % av vekta balanse. Dette er langt over kravet frå styresmaktene på 12 % i rein kjerne- og samla lovpålagt kapitalkrav på 15,5 %. Sjå note 6. er siste risikovurdering (ICAAP) med oppdaterte tal frå årsskifte. Etter behovet for eigenkapital på 211,1 mill. kr i pilar I-krav, 66 mill. kr i kapitalbevaringsbuffer, 79,2 mill. kr i systemrisikokapital og 52,8 mill. kr i motsyklisk kapitalbuffer (2% frå 31.12.2017). Dette gjev eit samla lovpålagt krav på 15,5 %, totalt 409,1 mill. kr. Banken har ikkje fengje eige pilar II-krav av Finanstilsynet, men reknar eit påslag på 38,6 mill. kr. Samla endar ein då på 447,7 mill. kr og soleis eit kapitaloverskot på 231,6 mill. kr pr. 31.12.2017.

RISIKOPROFIL

Sjølv om verksemda til Voss Sparebank medfører at banken er eksponert mot ei rekke risikoar, vurderer styret den samla risikoeksponeringa til banken som låg/moderat. Styret har vedteke prinsipp for risikostyringa gjennom ulike styringsdokument. Risikotilhøva vert overvaka ved analysar av aktuelle risikoar, med kvartalsvis rapportering til styret. ICAAP-analysane vert oppdaterte ein gong i året. Dei dekkjer alle vesentlege aktivitetsområde og er ein integrert del av Voss Sparebank sitt kvalitetssikringssystem.

Vesentlege område i denne vurderinga er kredit-, marknads-, likviditets-, og operasjonell risiko.

Kreditrisiko

Kreditrisiko er risikoen for tap som følge av at kundar eller motpartar ikkje har evne til å oppfylla pliktene sine. Kreditrisikoen er det største risikoområdet og vedkjem utlån/kredit, garantiar og verdipapirbehandlinga. Styring av kreditrisikoen skjer ved hjelp av kreditstrategi, fullmaktsystem, risikoklassifisering og andre fastsette retningslinjer frå styret.

75,4 % av alle utlåna er gjevne til hushald/lønstakrar. Det meste mot pant i bustad. All historikk i Voss

Sparebank tilseier svært lite tap på personlån. Lån til næringslivet var på 24,6 % av brutto utlån og medfører større kreditrisiko. Det er difor nedfelt i kreditstrategien til Voss Sparebank at lån til næring berre skal ytast til verksemder i Voss kommune og i nabokommunane. Risikoen for tap på utlån og garantiar vert vurdert som låg/moderat.

Overvaking skjer regelmessig ved gjennomgang av misleghald, overtrekk, økonomioppfølging av kundane og verdien på trygda.

Etter innføringa av nytt kredittsystem i slutten av 2013, vart engasjementa fra 2014 risikoklassifiserte etter betalingsevne og vilje (risiko for misleghald/PD) utan omsyn til trygd. Klassifiseringa er automatisk og skjer ved bruk av «scoremodell» levert av EVRY. Modellen predikerar sannsyn for misleghald i komande 12-måndarsperiode. Ved årsskiftet var 91,7 % av utlåna klassifiserte til låg eller moderat risiko for misleghald, det same som året før. Engasjement med høgt sannsyn for misleghald er opp frå 2,3 % til 3,5 %, tapsutsett er ned frå 2,3 % til 2,1 og engasjement ikkje klassifisert er ned frå 3,7 % til 2,7 %. Bedriftsengasjement med låg eller moderat sannsyn er siste året endra frå 87,8 % til 78,2 %. Bedriftsengasjement klassifisert med høgt sannsyn for misleghald er opp frå 7,2 % til 15,6 % og tapsutsett innan bedriftsmarknaden er opp frå 4,6% til 5,7%. Omlag 2,7 % av utlånsmassen er ikkje klassifisert. Meir informasjon i note 2i.

Netto tapsutsette og misleghaldne engasjement var ved årsskiftet på 57,7 mill. kr mot 62,6 mill. kr året før. Dette utgjer om lag 1,54 % av brutto utlån, mot 1,86 % året før. Ved utgangen av året var dei individuelle nedskrivingane av utlån på 18,4 mill. kr mot 14,1 mill. kr året før, og gruppenedskrivingane på var på 26,6 mill. kr mot 26,1 mill. kr året før. Til saman er avsetjingane til å møta tap på utlån på 45 mill. kr mot 40,2 mill. kr for eit år sidan.

Kreditrisikoen i sertifikat- og obligasjonsbehaldninga på 204 mill. kr vert vurdert som relativt liten, sjølv om banken er tungt inne i finanssektoren. 4,0 mill. kr var plassert i ansvarleg lånekapital og 94,9 mill. kr i obligasjonslån til bankar, 89,9 mill. kr i OMF (obligasjonar med fortrinnsrett), 5,0 mill. kr til kraftselskap, 10,0 mill. kr til offentleg sektor. Obligasjonsporteføljen er spreidd på 25 ulike obligasjonar, der største eksponering i eitt papir er 10,1 mill. kr. Kreditrisikoen av bankplasseringane har auka i og med innføring av reglar for krisehandtering av bankar. Note 3.

Voss Sparebank hadde ikkje andre store engasjement ved årsskiftet enn innskot i Noregs Bank og i avrekningsbanken vår, DnB. Eit engasjement er stort når det utgjer 10 % eller meir av eigenkapitalen til banken.

Med utgangspunkt i risikoklassifiseringar av engasjementa, vurderer styret risikoene i personmarknaden som låg og moderat for næringsmarknaden. Styret meiner dei samla nedskrivingane er tilstrekkelege til å dekkja kreditrisikoen i engasjementa. Note 2.

Marknadsrisiko

Marknadsrisiko er risiko relaterte til rente-, valuta- og kursrisiko. Det samla marknadsrisikonivået er vurdert som tapspotensialet for aksjar, renter og valuta.

Rente- og kredittsprikrisiko.

Renterisiko er eit resultat av at rentebindingstida på aktiva- og passivasida ikkje er samanfallande. Voss Sparebank er berre i mindre grad eksponert for renterisiko. Ved årsskiftet hadde banken 112,2 mill. i innskot med fastrente i eitt år og 119,4 mill. kr i lån med fastrente, 3,1 % av brutto utlån. Fastrentelåna er ikkje rentesikra, har ei løpetid på inntil fem år og ei snittrente godt over bustadrenta. Ved ein renteoppgang utgjer fastrentelåna største renterisiko. Ein renteoppgang på to prosentpoeng, vil med gjennomsnittleg restløpetid på 3,5 år utgjera om lag 2,6 mill. kr fram til forfall av låna. Renterisiko på obligasjonsporteføljen var ved utgangen av året uendra i høve til året før. Ved ei renteendring på eitt prosentpoeng, vil kursen/verdien av obligasjonane endra seg med 0,45 mill. kr. Obligasjonsbehaldninga er også utsett for sprikrisiko. Ein gjennomsnittleg kreditvarigskap på to år og ein auke i kredittsprik i snitt på eitt prosentpoeng, vil utgjera om lag 6,0 mill. kr. Sjå meir i note 3.

Aksjerisiko er marknadsrisiko knytt til posisjonar i eigenkapitalinstrument, inkludert derivat. Voss Sparebank har ikkje handel med opsjonar og derivat. Voss Sparebank har ikkje handelsportefølje av aksjar, eigenkapitalbevis eller aksjefond.

Valutarisiko er risikoen for tap når valutakursane endrar seg. Voss Sparebank har ikkje lån i valuta eller andre nemneverdige valutaposisjonar. All valutaomsetnad vert gjort som kommisjonær for valutabank. Kontantbehaldninga var ved årsskiftet på 0,9 mill. omgjort i norske kroner.

Likviditetsrisikoen til banken er låg. Ved årsskiftet utgjorde kundeinnskota 89,1 % av brutto utlån, mot 94,7 % året før. Utlånsporteføljen til Voss Sparebank har forholdsvis lang nedbetalingstid, medan storparten av innskota frå kundar har ingen eller kort oppseiing. 112,2 mill. kr av innskota har fast rente i eitt år og 258,6 mill. kr har ein månads binding. Sjølv om Voss Sparebank har god likviditet, har ein nokre innlån i finansmarknaden. Banken har 100 mill. kr i to treårslån med forfall i 2020, kvar på 50 mill. kr. I tillegg rullerar banken eit kortskiktig tremånadarsertifikat på 50 mill. kr. Mykje av likviditeten vert lånt ut til andre finansinstitusjonar, plassert i obligasjonar, sertifikat eller i rentefond. Ved årsskiftet hadde Voss Sparebank 85,3 mill. kr i Noregs Bank og kontantar, og 222,7 mill. kr i utlån til og krav på kreditteinstitusjonar.

Store deler av obligasjons- og sertifikatporteføljen vert vurdert som lett omsetteleg, men obligasjonslåna til bankar har konsentrasjonsrisiko og vil ha svakare likviditet i urolege tider. I slike spesielle høve vil òg dei ansvarlege låna på vera lite likvide til akseptabel kurs.

Risikoen for bråe svingingar i likviditeten er i tillegg sikra gjennom trekkrettar i Noregs Bank og DnB. Banken har ikkje nytta seg av trekkrettane gjennom året.

Likviditetskravet Liquidity Coverage Ratio (LCR) var ved årsskiftet på 127 %. Kravet frå styresmaktene er 100 % frå og med 31.12.2017.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risikoen for tap som fylge av utilstrekkelege eller sviktande interne prosessar eller system, menneskelege feil, eller eksterne hendingar. Av risikoar som vert vurderte nærare etter kapitalkravforskrifta, kan nemnast konsentrasjonsrisiko, geografisk risiko, omdømerisiko og strategisk risiko.

Styret er oppteken av at strategisk/forretningsmessig risiko og omdømerisiko vert handsama på ein god måte. Styret arbeider difor systematisk med strategiske vurderingar og legg stor vekt på godt samfunnsansvar og gode etiske haldningar. Voss Sparebank skal ikkje gjennomføra investeringar som utgjer ein risiko for at me medverkar til uetiske handlingar, som t.d. grove eller systematiske krenkingar av menneskerettane og/eller alvorlege miljøskader.

Voss Sparebank er svært avhengig av moderne teknologi, særleg IKT-løysingar. Våre IKT-løysingar vert leverte av Evry. Deira retningslinjer for utvikling, leveranse og datatryggleik gjeld for desse tenestene.

Voss Sparebank har eigne retningslinjer for å sikra at drifta er i samsvar med IKT-forskriftene. Etter styret si vurdering, er Voss Sparebank sin bruk av IKT i samsvar med dei lover og reglar som gjeld.

TILSETTE, LIKESTILLING OG HMS

Tilsette

Ved utgangen av året hadde Voss Sparebank 28 fast tilsette. Gjennomsnittleg vart det nytta 25,1 årsverk, ein reduksjon på 0,3 årsverk frå året før.

Kompetanseutvikling

For å sikra kvaliteten på rådgjevinga og gje kundane god service, har Voss Sparebank satsa målretta på høg kompetanse. Nødvendige økonomiske midlar vert stilt til disposisjon for stimulering og motivering av dei tilsette til vidareutdanning og utvikling i arbeidet. Ved årsskiftet var 13 tilsette autoriserte som finansielle rådgjevarar (AFR) og 8 som autoriserte forsikringsrådgjevarar (GOS-godkjende). Alle kreditrådgjevarane er AFR-autoriserte og alle har i løpet av 2017 gjennomført den nye autorisasjonsordninga for kreditt.

Likstilling og livsfasepolitikk

Voss Sparebank legg stor vekt på å gje kvinner og menn same høve til personleg og fagleg utvikling, løn og karriere. Ved utgangen av året, hadde banken 15 kvinner og 13 menn tilsett.

To av fem valde styremedlemmar er kvinner. Etter den nye finansføretakslova, som vart innført frå 1.1.2016, skal det vera minst 40 % av kvart kjønn.

Godtgjersle

Alle arbeidstakarane, unntake øvste leiinga, er omfatta av tariffverket innan finanssektoren. Voss Sparebank har ikkje individuell bonus, men innførte i 2014 kollektiv og lik bonusutbetaling til alle tilsette i høve stillingsprosent. Banksjefen er ikkje lenger inkludert i denne ordninga, og har frå 2017 ikkje bonusordning i det heile. Sum bonus er avhengig av oppnådde målsetjingar. Samla bonusutbetaling for året 2017 kom på 0,5 mill. kr og om lag 20.000 kroner pr. årsverk. Etter gjeldande forskrift er styret godtgjersleutvalet til banken.

Forsikringsordningar for dei tilsette

Voss Sparebank har kollektiv innskotspensjon, uføreforsikring, gruppeliv, yrkesskade, helseforsikring og reiseforsikring. Uførepensjonen er tilpassa nye reglar og helseforsikring vart teikna frå 1.1.2016. Dei tilsette i banken er med i AFP-ordninga som rekneskapsmesseg vert handsama som innskotsbasert ordning med løpende kostnadsføring av betalt premie. Note 8.

Helse, miljø og sikkerheit (HMS)

HMS er eit viktig element i personalpolitikken og me arbeider systematisk for å oppretthalda eit godt arbeidsmiljø. Lokala i Vangsgata fungerer godt og er på fleire måtar tilrettelagde for å tilfredsstilla ulike behov hjå dei tilsette. Det vert årleg nytta ressursar på tiltak av både helsefremjande og sosial karakter for å styrkja samhaldet og arbeidsmiljøet. Bedriftslækjarordninga, med årleg kontroll, fungerer tilfredsstillande. I rekneskapsåret er det ikkje registrert skade på personar. Sjukefråværet er normalt lågt, men var i 2017 på 8,24 %. Dette er grunna nokre tilhøve av langtidsfråvere. Justert for desse er sjukefråværet lågt.

Voss Sparebank har eit aktivt bedriftsidrettslag. Medlemane er flinke til å dra i gang ulike aktivitetar. I tillegg tilbyr banken dei tilsette trimavtale med økonomisk kompensasjon og eit trimrom som kan disponerast i fritida.

STYRING AV VERKSEMDA

Voss Sparebank vart stifta 15. nov 1843 og banken har soleis skapt verdiar for kundar og Vossabygda i 175 år.

Offentleg regulering av verksemda er hovudsakleg gjeven i lov om finansføretak med tilhøyrande forskrift. Tilsyn med verksemda vert utført både av Finanstilsynet og Bankenes Sikringsfond.

Føremålet til Voss Sparebank går klart fram av vedtektena som på vårparten vart tilpassa den nye lova om finansføretak. Banken kan, innanfor den lovgeving som gjeld til ei kvar tid, utføra alle forretningar og tenester som det er vanleg eller naturleg at bankar utfører.

Voss Sparebank driv målretta arbeid for å oppretthalda konkurranseevna på kort og lang sikt. I det ligg mellom anna utvikling av medarbeidarane, produkt og styringssystem. Voss Sparebank har valt å vera sjølvstendig i ein samfunnssektor som er prega av auka sentralisering og større avstand til kundane som følgje av samanslåingar, alliansar og oppkjøp. Ein sjølvstendig lokal sparebank vurderer styret som svært viktig for utviklinga av lokalsamfunnet vårt.

I styringa av banken vert det lagt stor vekt til kundane og god service, samstundes som Voss Sparebank skal vera ein konkurransedyktig bank, bygd på tillit, og skal driva etter strenge etiske og sunne økonomiske prinsipp til beste for kundane og lokalsamfunnet.

Generalforsamlinga er Voss Sparebank sitt øvste organ. Det er samansett av 16 medlemar, fordelt med ni valde av kundane, tre valde av kommunen og fire av dei tilsette. Det er viktig at kundane stiller på det årlege kundevalet i banken og på den måten deltek i utviklinga og styringa av banken.

Styret er samansett av seks medlemar og tre varamedlemar, valde av generalforsamlinga for to år. Leiar og nestleiar vert valde ved særskilde val. I tillegg er dei tilsette representerte med eitt medlem og ein observatør/ varamedlem med møte og talerett. Styremedlemane har yrkesbakgrunn frå næringer som er typiske for området til Voss Sparebank. Styret er oppteken av å ha best mogeleg kunnskap om hovudmarknaden til banken og dei kundane som opererer innanfor dette området. Det er ei av føremonene til ein lokalbank.

Styret har valt to av medlemene til risikoutval. Utvalet er eit saksførebuande og rådgjevande arbeidsutval for styret. Av viktige oppgåver for risikoutvalet kan nemnast risikotoleranse, risikostrategi, risikostyring og risikorapportering. Banken har uavhengig risikokontrollfunksjon i samsvar med finansføretakslova. Styret sjølv er revisjonsutval, der hovudoppgåva er gjennomgang og drøfting av kvartalsrekneskap og rapportering.

Styret har utarbeida årsplan for arbeidet sitt og legg vekt på å sikra tilstrekkeleg kunnskap og kompetanse hjå medlemane. Oppfølging av drifta, strategi, risiko- og kapitalstyring og overvaking av marknader og rammevilkår er viktige fokusområde for styret. Eigenevaluering av arbeidsform, kompetanse, prioriteringar, og evaluering av samarbeidet mellom styre og leiing, vert gjennomført årleg. Styret handsamar alle større kreditsaker og saker av uvanleg art.

Voss Sparebank legg stor vekt på å ha ein veldefinert organisasjon, med klare ansvarsområde og fullmakter. Det er laga stillingsinstruksar for alle leiarstillingane. Det er utarbeidd eit omfattande system av rutinar og styringsdokument.

Banksjefen har den daglege leiinga av banken og skal fylgja instruksen og dei pålegg styret har gjeve. Den daglege leiinga omfattar ikkje avgjersler i saker som er av uvanleg art eller særstak tyding. Banksjefen skal syta for at rekneskapsføringa er i samsvar med lov og føreskrifter, og at formuesforvaltninga er ordna på ein trygg måte. Banksjefen deltek på styremøta, men er ikkje medlem av styret.

Revisjonen vert utførd i samsvar med gjeldande regelverk. Ekstern revisor gjev kvart år uttale til styret om kvaliteten av internkontrollsystemet, gjennomføringa av kontrollane og utarbeidd ICAAP. Eksternrevisor, Åse Steen-Olsen, RSM Norge AS, deltek etter behov i styremøta, minimum ein gong i året. Voss Sparebank har ikkje krav om internrevisjon.

Meir informasjon om eigarstyring og leiing av banken er å finna etter notane.

UTSIKTENE FRAMOVER - Digitalisering, personvern (GDPR) og PSD2

Banknæringa har gjennom mange år vore i stor endring og utvikling. Måten kundane brukar banken er i dag heilt annleis enn berre for få år sidan. Framover vil digitalisering og bruk av robotar (kunstig intelligens) endra arbeidsmarknaden mykje. Det gjeld også finansbransjen. Medan betalingskorta gradvis har gjort at me i dag nesten ikkje treng kontantar, og gjennom tenester som NettBank og MobilBank utfører fleire og fleire banktenestene sjølve, vil den digitale lommeboka/mobilien snart ta over for betlingskorta og dagens system for rekningsbetaling. Når betalingsdirektiv (PSD2) til EU vert ein realitet i mai 2018 vil konkurransen like gjerne koma frå store internasjonale selskap som frå nasjonale. Bankane vert då pålagde å dela kundedata med andre aktørar, om kundane sjølve ynskjer slik deling. I mai 2018 vert dei nye personvernreglane gjeldande i Noreg. Dei omtala GDPR-reglane, eller «General Data Protection Regulation» er felles personvernreglar for heile EU. Dette er nye reglar tilpassa ein digital kvardag. Sentralt i reglane står rettane til å kunne styra personopplysningar om seg sjølv. Kven som skal kunne oppbevara desse, og kven som skal sletta dei. Reglane gjeld alle verksemder som handsamar persondata, ikkje berre bankar. Voss Sparebank arbeidar med

å få på plass tilstrekkeleg systemstøtte for å kunne oppfylle regelverket.

Mange i finansbransjen er for tida i media og signaliserer store kutt i arbeidsstokken over relativt kort tid. Me trur finansbransjen framover vil ha langt på veg like mange tilsette som no, men det vil medføra omstilling og mange nye interessante jobbar. Voss Sparebank har god tradisjon for å gjennomføra slik omstilling ved naturleg avgang. Ikkje minst ser me at dei unge set pris på god økonomisk rådgjeving, før store investeringar skal gjerast. For oss er det difor viktig å satsa vidare på ein kombinasjonen av digitale løysingar som gjer bankvardagen enklare for kundane, samtidig som banken tilbyr personleg rådgjeving på kundane sine premissar.

For å sikra konkurransekrafta framover, gjekk Voss Sparebank og over hundre andre bankar saman med DNB, 13. februar 2017, om samarbeid og vidareutvikling av Vipps. Målet er å utvikla ei digital lommebok og ta posisjonen som er leiande aktør innan betaling. Tenesta må då vera svært enkel, trygg og ikkje minst rimeleg i bruk. Bankane har lang tradisjon for å samarbeida om infrastrukturen og konkurrera om kundane. I november 2017 bestemte dei tre selskapene Vipps, BankID og Bankaxcept å slå seg saman til eit selskap. Dette opnar nye spanande forretningsmodellar både nasjonalt og internasjonalt.

Me reknar ikkje med urovekkjande auke i arbeidsløysa i hovudmarknaden til banken i 2018, og legg til grunn at utviklinga til banken vil halda fram på nivå med føregående år. Serviceinnstilte og kompetente medarbeidarar er, saman med Voss Sparebank sin solide eigenkapital og gode likviditet, vesentlege faktorar som vil sikra banken sin plass som ein sjølvstendig, framtidsretta og god sparebank på Voss.

Styret kjenner ikkje til andre hendingar etter utgangen av rekneskapsåret som vil påverka stillinga til banken.

TAKK TIL KUNDAR, TILSETTE OG TILLITSVALDE

Styret nyttar hove til å takka alle kundar for god oppslutnad om Voss Sparebank og ser fram til fortsatt godt samarbeid i tida som kjem. Styret rettar ei varm takk til alle tillitsvalde for innsatsen, og ikkje minst til dei tilsette for stor innsats og godt samarbeid.

Voss, 31.12.2017 / 15.02.2018

Styret i Voss Sparebank

Steinar Hjørnevik
- Styreleiar -

Trude Storheim

Jørund Rong
-adm. banksjef-

Hilde Lussand Selheim
- Nestleiar -

Tor Ivar Johnsson

Hans A. Skeie

Rolf Haukås
- Tilsett -

2017	2016	RESULTATREKNESKAP	2017	2016
Renteinntekter og liknande inntekter				
0	123	Renter av gjeldsbr. Som kan ref. i sentralbankar	0	123
577	707	Renter av utlån til og krav på kredittinstitusjonar	577	707
109.046	106.115	Renter og liknande inntekter av utlån til kundar	107.194	104.119
4.068	6.307	Renter av sertifikat og obligasjonar	4.068	6.307
113.691	113.252	Andre renteinntekter	111.839	111.256
Rentekostnader og liknande kostnader				
1.745	1.795	Renter på innskot frå kredittinstitusjonar	1.745	1.795
21.959	23.472	Renter på innskot frå kundar	21.935	23.445
243	0	Renter og liknande kostnader på utstedte verdipapir	243	0
2.544	26.491	27.665 Andre rentekostnader og liknande kostnader	2.544	26.467
87.200	85.587	Netto rente- og kreditprovisjonsinntekter	85.372	83.617
Utbyte og andre inntekter av verdi-papir med variabel avkastning				
3.278	6.752	Inntekter av aksjar og andre verdipapir m/variabel avkastning	3.278	6.752
-169	3.109	-235 6.517 Inntekter av eigarinteresse i konsernselskap	0	3.278
Prov.innt./andre innt.frå banktenester				
707	847	Garantiprovisjon	707	847
8.274	8.981	8.731 9.578 Andre gebyr og provisjonsinntekter	9d	8.274
Prov.kostn./andre kostn.ved banktenester				
2.407	2.393	Andre gebyr og prov.kostnader	2.407	2.393
Netto kursvinst/tap av valuta og verdipapir				
171	3.498	Nto verdiendr/vinst/tap sertifikat og obligasjonar	171	3.498
0	1.632	Nto verdiendr/vinst/tap aksjar og grunnf.bev.	0	1.632
622	793	442 5.572 Netto kursvinst valuta	622	793
Andre driftsinntekter				
0	0	Driftsinntekter faste eigedomar	0	0
36	36	3.053 Andre driftsinntekter	113	113
10.512	22.327	Netto andre driftsinntekter	10.758	22.562
97.712	107.914	Sum driftsinntekter	96.130	106.179
Løn og generelle administrasjonskostnader				
16.141	15.619	Løn m.v.	16.141	15.619
902	3.194	Pensjonskostnader	902	3.194
4.313	3.208	Sosiale kostnader	4.313	3.208
15.155	36.511	37.583 Administrasjonskostnader	15.155	36.511
Avskrivinger m.m.av varige driftsmidlar				
379	387	Ordinære avskrivinger	2.379	2.387
0	379	0 387 Nedskrivningar	0	2.379
Andre driftskostnader				
432	321	Driftskostnader faste eigedomar	1.014	800
7.828	8.260	7.572 7.893 Andre driftskostnader	3.670	4.684
45.150	45.863	Sum driftskostnader	43.574	44.165
52.562	62.051	Resultat før tap og skatt	52.556	62.014
Tap på utlån og garantiar				
4.795	4.714	Tap på utlån	4.795	4.714
0	4.795	0 4.714 Tap på garantiar	0	4.795
Nedskr./vinst/tap på verdip.for lang sikt				
0	1.791	Nedskrivning	0	1.791
47.767	55.546	Resultat før skatt	47.761	55.509
12.485	13.143	Skatt på ordinært resultat	12.479	13.106
35.282	42.403	Res.av ord.dr.etter skatt for rekneskapsåret	35.282	42.403
Overføringer og disponeringar				
Minoritetsinteresser				
Overført frå andre fond/Vurderingsskilnader				
35.282	42.403	Til disposisjon	6	35.282
0	0	Overført til/frå vurderingsskildnadar		
3.000	1.500	Overført til gaver	3.000	1.500
500	2.900	Overført til gåvefondet	500	2.900
31.782	38.003	Overført frå gåvefondet	31.782	38.003
35.282	42.403	Sum disponert	35.282	42.403

Balanse

Morbank

2017		2016		EIGNELUTAR		Konsern	
						2017	2016
	85.321		127.680	Kontantar og krav på sentralbanken	1a	85.321	127.680
				Utlån til og krav på kredittinstitusjonar			
103.684		120.153		• utan avtalt bindingstid		103.684	120.153
119.015	222.699	19.000	139.153	• med avtalt bindingstid		119.015	222.699
				Utlån til og krav på kundar	2b/2d		
192.970		177.383		Kasse-/drifts- og brukskredittar		192.970	177.383
95.140		81.214		Byggjelån		95.140	81.214
3.509.561		3.150.112		Nedbetalingsslån		3.460.320	3.098.868
3.797.671		3.408.709		Sum utlån før tapsavsetjingar		3.748.430	3.357.465
18.442		14.014		- individuell nedskrivning	2e	18.442	14.014
26.600	45.042	26.100	40.114	- gruppenedskrivning	2e	26.600	45.042
3.752.629		3.368.595		Sum netto utlån		3.703.388	3.317.351
				Sertifikater, obligasjoner m/fast avkastning	3		
0		0		Obligasjoner frå det offentlege		0	0
203.757	203.757	309.906	309.906	Obligasjoner frå andre		203.757	203.757
				Aksjar og andre verdipapir m/variabel avkastning			
58.718		43.031		Aksjar og grunnfondsbevis	4	58.719	43.032
				Eigarinteresse i konsernselskap	4		
7.468		7.637		Eigarinteresse i andre konsernselskap		0	0
				Immaterielle eignelutar			
550		1.680		Utsett skattefordel	9a	1.287	2.410
0		0		Aktiverte kostnader		0	0
0	550	0	1.680	Goodwill		0	1.287
				Varige driftsmidlar	5		
902		1.218		Maskiner, inventar og transportmidler		902	1.218
0	902	0	1.218	Bygningar og andre faste eigedomar		52.032	52.934
				Andre eignelutar			
0		0		Finansielle derivat	1d	0	0
2.297	2.297	1.958	1.958	Andre eigneluter		2.301	2.301
				Forskotsbetalingar og opptente inntekter			
6.087		5.530		Opptent ikkje bet. inntekter og forsk.bet.		6.073	5.515
6.087		5.530		5.530 ikkje påk. kostnader			6.073
4.340.428		4.006.388		SUM EIGNELUTER		4.336.479	4.000.711

Balanse

Morbank	Morbank	GJELD OG EIGENKAPITAL	Konsern	Konsern
2017	2016		2017	2016
GJELD:				
Gjeld til kreditinstitusjonar				
1.618 200.015	1.187 201.633	• utan avtalt bindingstid 100.000 101.187 • med avtalt bindingstid	9c	1.618 200.015 201.633 1.187 100.000 101.187
Innskot frå og gjeld til kundar				
2.843.705 540.328	2.765.757 3.384.033	• utan avtalt bindingstid 462.394 3.228.151 • med avtalt bindingstid	9c	2.839.756 540.328 2.760.898 3.380.084 462.394 3.223.292
50.000	0	Sertifikat og andre kortsiktige låneopptak		50.000 0
16.794	18.829	Anna gjeld	9b	16.794 18.011
4.957	5.516	Påkomne kostnader og forskotsbet. inntekter		4.957 5.516
Avsetjingar for skyldnader				
3.163 0 0	5.139 0 3.163	Pensjonsskyldnad Utsett skatt Individuell nedskrivning på garantiansvar	8c 9a 2c/2h	3.163 0 3.163 5.139
3.660.580	3.358.822	Sum gjeld		3.656.631 3.353.145
EIGENKAPITAL:				
668.348 11.500	636.566 11.000	Sparebanken sitt fond Gåvefond	6a	668.348 11.500 636.566 11.000
679.848	647.566	Sum eigenkapital		679.848 647.566
4.340.428	4.006.388	SUM GJELD OG EIGENKAPITAL		4.336.479 4.000.711
POSTAR UTANOM BALANSEN				
Vilkårsbunde ansvar				
54.719 80.000 108 108	65.317 94.000 114 116	Garantiansvar Bokførd verdi av eigneluter som er stilte som trygd Likviditetsindikator I Likviditetsindikator II	2a/2c 3/9e	54.719 80.000 108 108 65.317 94.000 114 116

Voss, 31.12.2017 / xx.03.2018

Styret i Voss Sparebank

107,0098

Steinar Hjørnevik
- Styreleiar -

Trude Storheim

Jørund Rong
-adm. banksjef-

Hilde Lussand Sælheim
- Nestleiar -

Tor Ivar Johnsson

Hans A. Skeie

Rolf Haukas
- Tilsett -

Kontantstraumoppstilling

Alle tal i heile NOK 1.000	Morbank		Konsern	
	2017	2016	2017	2016
Kontantstraumar frå operasjonelle aktivitetar				
Rente-, provisjons- og gebyrinnbetalingar frå kundar	117 529	115.483	115 667	113.487
Rente-, provisjons- og gebyrutbetalingar til kundar	-21 959	-23.472	-21 935	-23.445
Renteinnbetalingar på andre utlån	4 929	7.458	4 928	7.456
Renteutbetalingar på andre lån	-6 238	-6.571	-6 238	-6.572
Innbetalingar av utbytte mv.	3 900	5.536	3 902	5.536
Utbetalingar til andre leverandørar for varer/tenester	-25 039	-22.468	-21 463	-18.770
Utbetalingar tilsette, pensjon, arb.g.avgift, sk.trekk mv.	-23 187	-21.921	-23 186	-21.921
Utbetalingar av skatt	-12 326	-10.978	-12 507	-11.355
Netto kontantstraum frå operasjonelle aktivitetar	37 609	43 067	39 178	44.416
Kontantstraumar frå investeringsaktivitetar				
Auke (-) / reduksjon (+) i utlån til kundar	-389 249	-270.869	-391 253	-274.729
Auke (-) / reduksjon (+) i utlån til finansinstitusjonar	-83 546	50.199	-83 546	50.199
Innbetalingar på tidlegare avskrivne fordringar	27	49	27	49
Innbetalingar ved sal av aksjar i andre føretak	100	9.168	100	9.167
Utbetalingar ved kjøp av aksjar i andre føretak	-15 787	-8.163	-15 787	-8.162
Innbetalingar ved sal av andre verdipapir	166 321	451.113	166 321	451.113
Utbetalingar ved kjøp av andre verdipapir	-60 000	-179.005	-60 000	-179.005
Utbetaling av konsernbidrag til datterselskap	-1 000	-2.000	0	0
Netto avgang (+) / tilgang (-) varige driftsmidlar	-362	3.099	-1 836	3.099
Netto kontantstraum frå investeringsaktivitetar	-383 496	53.591	-385 974	51.731
Kontantstraumar frå finansieringsaktivitetar				
Auke (+) / reduksjon (-) i innskot frå kundar	155 420	-59.621	156 329	-59.110
Auke (+) / reduksjon (-) i gjeld til finansinstitusjonar	100 446	-230	100 446	-230
Auke (+) / reduksjon (-) sertifikatlån	50 000	-	50 000	-
Utbetalingar av gåver til ålmennytige føremål	-2 338	-1.557	-2 338	-1.557
Netto kontantstraum frå finansieringsaktivitetar	303 528	-61.408	304 437	-60.897
Netto kontantstraum for året	-42 359	35 250	-42 359	35 250
Netto endring likvidar	-42 359	35.250	-42 359	35.250
Likviditetsbeholdning 1. januar	127 680	92.430	127 680	92.430
Likviditetsbeholdning 31. desember	85 321	127.680	85 321	127.680

Notar til årsrekneskapen 2017

1 Generelle rekneskapsprinsipp

Banken sin årsrekneskap er utarbeidd i samsvar med rekneskapslova av 1998, forskrift om årsrekneskap for bankar og også etter god rekneskapskikk, og gjev eit rett bilet av banken sitt resultat og balanse. Under dei einskilde notane er det teke med ytterlegare forklaringar og presiseringar til postar i rekneskapen. Alle summane er gjeve opp i heile tusen kroner om ikkje anna er kommentert.

Dotterselskap nyttar same rekneskapsprinsippa som morbank, og er implementert etter eigenkapitalmetoden (sjå note 4d).

Det er ingen endringar i rekneskapsprinsippa for rekneskapsåret 2017.

Utlån og tap / misleghaldne lån

Utlåna vert vurderte til nominelle verdiar med unntak av misleghaldne og tapsutsette lån. Når det ikkje er betalt forfalne terminar på eit lån, eller når ein råmekredit har vore overtrekt i meir enn 30 dagar, vert det registrert, og seinast innan 90 dagar fylgd opp. Dersom det vert vurdert som "ikkje mellombels misleghald" vert det tapsavsett. Ut frå forventa kontantstraum fram til oppgjerstidspunkt og effektiv rentemetode, vert nedskrivingssummen fastsett (sjå note 2g/h). Denne summen vert førd som individuell nedskriving. Engasjement som ikkje er misleghalte, men som ut frå andre objektive bevis vert vurderte som usikre, vert på same måte ført med individuell nedskriving.

Gruppenedskriving er avsetjing på tapsutsette engasjement som ikkje er identifiserte. Avsetjinga er gjort for å møta framtidige tap som det ikkje er avsett individuell nedskriving for.

Gruppenedskrivinga er gjennomført ut frå risikoklassifisering av privat- og næringskundar og dessutan for utsette næringar, og er basert på analyse av tapsrisiko og historiske tap.

Konstaterte tap er tap på engasjement som er konstatert ved konkurs, stadfesta akkord, utleggsforretning som ikkje har ført fram, rettskraftig dom eller ved at banken har gjeve avkall på delar av eller heile engasjementet.

Obligasjonar m/ fast avkastning

Banken si behaldning av obligasjonar og sertifikat er klassifisert som kortsiktig behaldning (omløp), og samla portefølje er vurdert til den lågaste verdien av kostpris og verkeleg verdi. Banken har ikkje handelsportefølje.

Aksjar og andre papir m/ variabel avkastning

Behaldninga av aksjar og andre verdipapir som er børsnoterte er klassifisert som kortsiktig behaldning og som ein portefølje og vurdert til den lågaste av kostpris og verkeleg verdi. Einskilde aksjar som ikkje er børsnoterte, er langsiktig behaldning, og kan verta nedskrivne dersom verdien er vesentleg lågare enn bokførd verdi, og nedgangen ikkje er mellombels. Vurderinga skjer i samsvar med NRS om nedskriving av anleggsmidlar. Banken har ikkje handelsportefølje.

Engasjement

Engasjement vert definerte som utlån og garantiar saman med opptente, ikkje betalte renter, gebyr og provisjonar.

1a Eigneluter og gjeld i utanlands valuta

Me har ikkje gjeldspostar i utanlandsk valuta.

Under eigneluter har me bokført:	2017	2016
Setlar og skiljemynt	852	746

Beløpa er omrekna etter kjøpskurs 31.desember

1b Periodisering / inntektsføring / kostnader

Gebyr og provisjonar vert tekne inn i resultatrekneskapen etter kvart som dei vert opptente og kostnader har forfalt.

Utbytte av aksjar og eigenkapitalbevis vert inntektsførde det året me får summane.

Etableringsgebyr skal periodiserast dersom det overstig kostnadane ved etablering av det einskilde lånet, jf. retningsliner frå Finanstilsynet. Banken sine satsar dekkjer berre kostnader til låneetableringa, og vert difor ikkje periodiserte.

Opptente, ikkje betalte inntekter vert tekne til inntekt og førde som krav i balansen ved rekneskapsavslutning. Forskotsbetalte inntekter og påkomne, ikkje betalte kostnader vert førde som gjeld i balansen ved rekneskapsavslutning.

1c Prinsipp for rekneskapshandsaming av gjeld

Gjeld vert balanseført til nominell verdi og vert ikkje endra for endring i rentenivå.

1d Finansielle derivat

Banken har ikkje hatt finansielle derivat i 2017.

2

Utlån og garantiar

2a Garantiar

	2017	2016
Betalingsgarantiar	24 511	20 741
Kontraktsgarantiar	27 192	36 740
Lånegarantiar	2 761	7 661
Garantiar for skatt m.m.	100	100
Anna garantiansvar	156	75
Samla garantiansvar, morbank	54 720	65 317

Garantiansvaret er ikkje kontragarantert av andre finansinstitusjonar.

2b Utlån fordelt etter sektor/næring og tap

	2017		2016	
	Utlån	Tap	Utlån	Tap
Lönstakarar	2 863 456	-313	2 530 476	3 198
Primærnæring	127 108		110 318	
Industri og bergverk	17 295		19 754	
Bygg og anlegg / kraft	76 701		66 328	324
Varehandel m.m. *)	46 736	1 200	63 119	-1 000
Transport	13 463	-653	11 895	
Overnatting / serveringsverksemd	92 592		91 580	
Omsetjing og drift av fast eigedom	450 359	2 653	430 738	
Fagleg og finansiell tenesteyting	22 074	1 275	22 141	
Forretningsmessig tenesteyting	26 398	133	19 563	1 092
Tenesteytande verksemd elles	61 489		42 797	
Sum	3 797 671	4 295	3 408 709	3 614
Endring gruppnedskrivning		+ 500		+ 1.100
Morbank	3 797 671	4 795	3 408 709	4 714
Konsern	3 748 430	4 795	3 357 465	4 714

2c Garantiar fordelt etter sektor/næring

	2017	Individuell nedskrivning	2016	Individuell nedskrivning
Lönstakarar	4 395	-	4 335	-
Primærnæring	1 184	-	1 551	-
Industri og bergverk	460	-	202	-
Bygg og anlegg / kraft	15 158	-	25 303	-
Varehandel m.m.	9 809	-	13 306	-
Transport	3 880	-	4 318	-
Overnatting / serveringsverksemd	26	-	1 868	-
Omsetjing og drift av fast eigedom	5 399	-	8 370	-
Fagleg og finansiell tenesteyting	5 163	-	2 527	-
Forretningsmessig tenesteyting	1 231	-	2 776	-
Tenesteytande verksemd elles	8 014	-	761	-
Morbank	54 719		65 317	
Konsern	54 719		65 317	

2d Utlån og garantiar fordelt etter geografi

	2017		2016	
	Brutto utlån	Garantiar	Brutto utlån	Garantiar
Østfold / Akershus / Oslo	305 334	544	268 461	5 653
Austlandet elles	40 211	-	38 203	-
Agder / Rogaland	75 496	237	80 339	237
Hordaland	3 298 233	53 249	2 944 432	58 791
Sogn / Møre	50 935	689	43 583	636
Trøndelag/Nord-Noreg/Svalbard	22 644	-	28 962	-
Utlandet	4 818	-	4 729	-
Morbank	3 797 671	54 719	3 408 709	65 317
Konsern	3 748 430	54 719	3 357 465	65 317

2e Tapsutsette og misleghaldne engasjement

Engasjement

vert definert som garantiar, utlån og unytta trekkrettar medrekna opptente, ikkje betalte renter, gebyr og provisjonar.

Tapsutsette engasjement

Tapsutsette lån er lån som ikkje er misleghaldne, men der den økonomiske situasjonen til kunden gjev grunn til å tru at det er stor risiko for tap på eit seinare tidspunkt. Heile engasjementet til kunden vert då vurdert som tapsutsett.

Misleghaldne engasjement

Eit engasjement vert vurdert å vera misleghalde når kunden ikkje har betalt forfalt termin innan 90 dagar etter forfall, eller når ein råmekredit samanhengande har stått overtrekt i 90 dagar eller meir. Heile engasjementet blir då rapportert som misleghalde.

Tapsutsette engasjement	2017	2016	2015	2014	2013
Næringslivslån	41 942	31 590	7 202	20 474	29 295
- Nedskriving	10 541	6 382	4 273	6 432	7 729
Personlån	33 011	44 659	16 386	11 023	-
- Nedskriving	6 743	7 206	4 764	3 909	-
Netto tapsutsett	57 669	62 661	14 551	21 156	21 566
Brutto tapsutsette lån	1,97%	2,24%	0,75%	1,05%	1,02%
Tapsavsetjingsgrad	23,06%	17,82%	38,31%	32,83%	26,38%

Tapsutsette engasjement etter sektor og næring	2017	Individuell	2016	Individuell
		nedskriving		nedskriving
Lønstakrar	33 011	6 743	44 659	7 206
Bygg og anlegg / kraft	7 979	2 010	2 128	775
Varehandel				
Omsetjing og drift av fast eigedom	31 052	6 547	22 204	3 790
Fagleg og finansiell tenesteyting	2 631	1 784	476	100
Forretningsmessig tenesteyting	280	200	5 000	976
Transport				
	74 953	17 284	76 249	13 578

Misleghaldne engasjement	2017	2016	2015	2014	2013
Næringslivslån	5 000	2 404	27 070	46 456	45 309
- Nedskriving	1 000	426	4 214	14 000	5 000
Personlån	4 497	1	22 358	53	11 977
- Nedskriving	158	-	37	-	-
Mislegheldne lån, netto	8 339	1 979	45 177	32 509	52 286
Mislegheldne lån, brutto	0,25%	0,06%	1,57%	1,55%	2,00%
Tapsavsetjingsgrad	12,19%	17,71%	8,60%	30,10%	8,73%

Misleghaldne engasjement etter sektor og næring	2017	Individuell	2016	Individuell
		nedskriving		nedskriving
Lønstakrar	4 497	158	1	-
Fagleg og finansiell tenesteyting			2 404	426
Forretningsmessig tenesteyting	5 000	1 000		
			2 405	426
Gruppenedskriving		26 600		26 100
Gruppenedskriving i % av brutto utlån		0,70%		0,77%

Nedskrivningar for garantiar kjem i tillegg.

Gruppenedskriving vert rekna ut frå samla kundeengasjement i dei ulike risikoklassane og kundegruppene (privat/næring). Alle engasjement med individuell nedskriving er trekt ut før utrekning av gruppenedskriving.

2f Forventa tap fram i tid

Sjå årsmeldinga frå styret for 2017.

2g Inntektsførde renter på lån med individuell nedskriving

	2017	2016
Rente / provisjonsinntekter, tapsmerkte lån	1 731	1 715
+/- Amortisering, tapsmerkte lån	472	810
+/- Tilbakeførde renter	-39	-310
= Inntektsførde renter på lån med individuell nedskriving	2 164	2 215

2h Nedskrivingar for tap

Individuelle nedskrivingar - utlån	2017	2016
Individuelle nedskrivingar 01.01.	14 014	13 288
- Konstaterte tap med tidlegare nedskriving	800	3 037
+ Auke individuelle nedskrivingar	600	0
+ Nye individuelle nedskrivingar	4 200	6 258
+/- Amortisering – endring i perioden	828	195
- Tilbakeføring av individuelle nedskrivingar	400	2 300
Individuelle nedskrivingar pr. 31.12.	18 442	14 014

Individuelle nedskrivingar - garantiar	2017	2016
Individuelle nedskrivingar 01.01.	-	-
+ Auka individuelle nedskrivingar	-	-
+ Nye individuelle nedskrivingar	-	-
- Tilbakeføring av individuelle nedskrivingar	-	-
Individuelle nedskrivingar 31.12.	-	-

Gruppenedskrivingar – utlån	2017	2016
gruppenedskriving 01.01.	26 100	25 000
+ Auke i gruppenedskriving	500	1 100
- Reduksjon i gruppenedskriving	-	-
Gruppenedskriving pr. 31.12.	26 600	26 100

Kostnadsførde tap	2017	2016
+/- Endring individuell nedskriving – utlån	3 600	921
+ Konstaterte tap med tidlegare nedskriving	179	2 124
+ Konstaterte tap utan tidlegare nedskriving	109	-
+ Amortisering i perioden	424	615
- Inngang på tidlegare konstaterte tap	17	46
+/- Endring gruppenedskriving	500	1 100
Tapskostnader i året	4 795	4 714

2i Risikoklassifisering av utlånsmassen

Banken rapporterer risikoklassar ut frå den einskilde kunde sin tilbakebetalingsevne/vilje. Klassifiseringa baserer seg delvis på standardiserte scoringmodellar, men også på banken sine eigne vurderingar i kvar ein skild lånesak.

Banken sine utlån til kundar blir delt inn i desse klassane:

Solid kunde, låg risiko	(A-D)
Normalt solid kunde, moderat risiko	(E-G)
Mindre solid kunde, høg risiko	(H-J)
Svak kunde, tapsrisiko, banken har sett av for tap	(K)
Kundar som ikkje er risikoklassifiserte	

Risikoklasse (%)	Privatkundar		Bedriftskundar		Samla	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Låg risiko	87,6	86,2	47,5	46,9	79,5	77,8
Moderat risiko	7,4	6,6	30,7	40,9	12,2	13,9
Høg risiko	0,5	0,9	15,6	7,2	3,5	2,3
Tapsutsett	1,3	1,7	5,7	4,6	2,1	2,3
Uklassifisert	3,2	4,6	0,5	0,4	2,7	3,7
SUM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

3 Sertifikat, obligasjonar og andre renteberande verdipapir - med fast avkastning

3a Omløpsobligasjonar / sertifikat

Børsnoterte	Risiko-vekt	Bokførd verdi kostpris	Pålyande verdi	Marknadsverdi
Av det offentlege	20%	10 000	10 000	10 031
Av andre (OMF)	10%	89 886	90 000	90 341
Av andre	20%	98 871	99 000	99 561
Av andre	50%	-	-	-
Av andre	100%	5 000	5 000	5 042
SUM		203 757	204 000	204 975

Gjennomsnittleg effektiv rente omløpsobligasjonar og sertifikat : 1,91% i 2017, mot 1,88% i 2016.

Endringar i perioden	Omløp	Anlegg	SUM
Inngåande saldo	295 932	-	295 932
Kjøp	-	-	-
Uttrekning / sal	96 150	-	96 150
Utgående saldo	199 782	-	199 782

Banken har ikke obligasjonsbeholdning som er definert som anleggsmidlar

3b Ansvarleg lånekapital i andre selskap

	2017	2016
Ansvarleg lånekapital bokførd som obligasjonar	3 975	13 975
Sum ansvarleg lånekapital	3 975	13 975
Av dette ansvarleg lånekapital til andre finansinstitusjonar	3 975	13 975

4 Aksjar og eigarinteresser

4a Verdsetjing

Eigarinteresse i dotterselskap vert i rekneskapen klassifisert som langsigtig plassering.

4b Aksjar, andelar og eigenkapitalbevis

Kortsiktige plasseringar	Org.nummer	Vår del, tal aksjar	Eigardel prosent	Kost pris/bokførd verdi	Marknads-/fullverdi
Sparebanken Vest	832 554 332	40 000	0,03	1 471	2 180
Helgeland Sparebank	937 904 029	3 000	0,01	210	270
Sparebank 1 SMN	937 901 003	20 000	0,03	546	1 645
Sparebank1 Østlandet	920 426 530	7 030	0,01	548	636
Sparebank 1 Ringerike Hadeland	937 889 275	5 126	0,03	636	979
Haugesund Sparebank	837 895 502	13 900	1,11	1 460	1 460
Sum omløpsaksjar - børsnoterte -				4 871	7 170
Langsiktige plasseringar					
Eiendomskreditt AS	979 391 285	156 250	3,64	16 059	23 213
Kreditforeningen for sparebanker	986 918 930	1 840	3,68	1 895	2 108
Voss Veksel- og Landmandsbank ASA	817 244 742	189 980	9,99	2 224	23 368
Frende Holding AS	991 410 325	48 982	0,72	6 103	6 103
Verd Boligkreditt AS	994 322 427	8 231	1,94	8 529	8 529
Brage Finans AS	995 610 760	1 570 531	2,00	13 299	13 299
Balder Betaling AS	918 693 009	108		1 460	1 460
Kitemill AS	992 943 718	300 000		1 500	1 500
Jernvangen AS	945 418 311	9		2 250	2 250
Andre langsiktige plasseringar				528	528
Sum Langsiktige plasseringar				53 847	82 358
Av dette børsnoterte (langsiktig)				2 224	23 368
SUM AKSJAR OG EIGENKAPITALBEVIS				58 718	89 528

Endringar i perioden	Omløp	Anlegg	SUM
Inngående saldo	4 323	38 708	43 031
Kjøp	548	15 239	15 787
Sal	-	100	100
Nedskrivning	-	-	-
Sum	4 871	53 847	58 718

4c Behaldning av rentefond

Banken hadde ikkje behaldning av rentefond pr 31.12.2017

4d Eigarinteresser i dotterselskap

Konsoliderte dotterselskap nyttar same rekneskapsprinsippa som morbank.

Investeringar i dotterselskap er førde etter eigenkapitalmetoden i rekneskapen til banken.

Det har ikkje vore kjøpt eller selt vesentlege eigneluter mellom banken og dotterselskapene.

Konsolidert dotterselskap	Voss Sparebank Eigedom AS 896 324 012	Voss Invest AS 945 665 343	Sum
Organisasjonsnummer			
Bokført verdi 1.1.	4 502	3 135	7 637
Resultat i året	-227	58	-169
Gjeve konsernbidrag	186	-186	0
Bokført verdi 31.12	4 461	3 007	7 468
Eigardel	100 %	100 %	
Stemmedel	100 %	100 %	
Forretningskontor	Voss kommune	Voss kommune	

**Morbanken sitt mellomværande
med datterselskapa**

	2017	2016
Utlån til kundar	49 241	51 244
Innskot frå kundar	3 949	4 859
Anna Gjeld (gjeve konsernbidrag)	0	1 000

**Morbanken sine transaksjonar
med datterselskapa**

	2017	2016
Renter av utlån til kundar	1 852	1 996
Renter på innskot frå kundar	24	27
Husleige banklokale	4 200	4 200

I tillegg til selskapa nemnt ovanfor, eig Voss Invest AS 100 % av aksjane i Oppheim Hotel Eiendom AS, org.nr 891 444 672, heimehøyrande i Voss kommune. Aksjane er ikkje konsolidert i banken sin rekneskap, då dette er midlertidige eigneluter.

Voss Sparebank eigde i 2016 100 % av aksjane i Oppheim Hotell AS, org.nr. 918 070 222.

Desse vart selde i 2017.

Begge selskapa er heimehøyrande i Voss kommune. Sistnemnde selskap er nystifta 01.11.2016.

Ikkje konsoliderte selskap	Eigardel	Bokført verdi
Oppheim Hotel Eiendom AS	100 %	1

5 Varige driftsmidlar

Faste eigedomar og andre varige driftsmidlar vert i balansen førde til kostpris, ordinære avskrivinger og mogelege nedskrivinger vert trekte frå. Kostnader til EDB programvare er klassifisert som immaterielle aktiverte kostnader i balansen. Ordinære avskrivinger er baserte på kostpris, og avskrivingane vert fordelt likt over driftsmidlane si levetid. Dersom den verkelege verdien av eit driftsmiddel er monaleg lågare enn den bokførde verdien, og nedgangen ikkje er mellombels, vert driftsmidlet skrive ned til verkeleg verdi. Driftsmidlane vert verdsette kvar for seg. Vurderinga skjer i samsvar med NRS om nedskriving av anleggsmidlar.

MORBANK	Maskiner, inventar o.l.	Fast eigedom	Varige driftsmidlar inkl aktiverte kostn
Nyskaffingskostnad 01.01.17	12 189	0	12.189
+ Kjøp i året	379	0	379
- Sal i året	576	0	576
= Nyskaffingskostnad 31.12.17	11.992	0	11.992
Samla avskrivinger 31.12.17	11.089	0	11.089
Samla nedskrivinger 31.12.17	0	0	0
Bokført verdi 31.12.17.17	902	0	902
Årets avskrivinger	379	0	379
Økonomisk levetid	3-10 år	50 år	

KONSERN	Maskiner, inventar o.l.	Fast eigedom	Varige driftsmidlar inkl aktiverte kostn
Nyskaffingskostnad 01.01.17	12.189	73.082	85.271
+ Kjøp i året	379	1.550	1.929
- Sal i året	576	1	577
= Nyskaffingskostnad 31.12.17	11.992	74.631	86.623
Samla avskrivinger 31.12.17	11.089	13.249	24.338
Samla nedskrivinger 31.12.17	0	9 350	9 350
Bokført verdi 31.12.17	902	52.032	52.934
Årets avskrivinger	380	2.000	2.380
Økonomisk levetid	3-10 år	50 år	

Avskrivingsplan – økonomisk levetid for varige driftsmidlar

EDB-maskiner	3 år	Transportmidlar	5 år
Andre maskiner	3/5 år	Bankbygg	50 år
Inventar m.m.	5/10 år	Faste, tekniske installasjonar i bygg	10 år

Avskrivingsplanen er ikkje endra frå tidlegare år.

Oppstilling over konsernet sine faste eigedomar inkl. tomteverdi

		Bokført verdi	
Dotterselskap – Vangsgata 18	Bankbygg	50.450	Utleige 100 % til morbank
Dotterselskap – Jernvegen	Tomt	1.550	
Dotterselskap – Istadosen	Tomt	32	
Sum fast eigedom		52 032	

Tidlegare bankbygg på Vinje er selt i 2016 med ein rekneskapsmessig vinst på 3 050, ført under posten andre driftsinntekter.

6 Ansvarleg kapital

6a Eigenkapitalendringar i 2017

Kjernekapital	Vurderings-skildnader	Sparebank-fondet	Gåve-fondet	SUM
Saldo 31.12.16	0	636.566	11.000	647.566
Disponering av overskot	0	31.782	500	32.282
Saldo 31.12.17	0	668.348	11.500	679.848

6b Kapitaldekning

Banken rapporterer kapitaldekning etter Basel II-regelverket.

Dei einskilde risikoområda innan banken sit virkeområde skal vurderast. Ut frå storleik og omfang skal alle vesentlege risikoområde medføra eit spesifikt krav til banken sin ansvarlege kapital.

Basel II byggjer på tre pilarar

Under pilar 1 skal alle banken sine eignelutar vektast ut frå risiko, og ut frå dette kjem ein fram til eit berekningsgrunnlag for kreditrisiko. Vidare skal netto inntekter dei tre siste åra nyttast som grunnlag til å finna berekningsgrunnlaget for operasjonell risiko. Summen av berekningsgrunnlaga for kreditrisiko og operasjonell risiko er samla berekningsgrunnlag under pilar 1.

Minstekravet til kapitaldekning er 8,0% av dette grunnlaget.

Under pilar 2 blir andre vesentlege risiki vurdert. Dette er ein kontinuerleg prosess, men med ein totalgjennomgang minst ein gong i året. Viktige område her er mellom anna kredit/marknads-/konsentrasjons- og likviditetsrisiko. Det samla kapitalbehovet under pilar 2 kjem i tillegg til kapitalbehovet under pilar 1.

Under pilar 3 blir det stilt krav til offentleggjering av finansiell informasjon.

I tillegg til års- og delårsrapportar vil slik informasjon bli lagt ut på banken sine nettsider ; www.vossabanken.no.

Nye krav til bufferkapital

Med verknad frå og med 1 juli 2013 stiller norske styresmakter nye krav til bankane sin soliditet i form av krav om kapitalbevarings- og systemrisikobuffers. Kapitalbevaringsbufferen er ein fast buffer på 2,5% av berekningsgrunnlag. Systemrisikobufferen vart sett til 3,0% frå 3.kvartal 2014. Det er også innført ein motsyklisk buffer, og denne er sett til 1,5% med verknad frå 2.kvartal 2016. Den er vidare varsle oppjustert til 2,0% med verknad frå 31.12.2017.

Ansvarleg kapital

Den ansvarlege kapitalen er kjernekapital og tilleggskapital. Tilleggskapitalen kan ikkje vera større enn kjernekapitalen.

Kjernekapital	31.12.17	31.12.16
Sparebankfondet	668 348	636 566
Fond for vurderingsskildnader	-	-
Gåvefondet	11 500	11 000
	679 848	647 566
- Ansv. kapital i andre finansinstitusjonar	-	-
- Utsett skattefordel	550	1 680
- Bokførde immaterielle eignelutar	-	-
Teljande ansvarleg kapital	679 298	645 886
Eigenkapital i konsern eks. min.interesser		645 156

Kapitalkrav og kapitaldekning etter Basel II

Engasjementstype	31.12.17			31.12.16		
	Berekn. grunnlag	Kap. krav	Kap. krav	Berekn. grunnlag	Kap. krav	Kap. krav
Stater	-	8%	-	-	8%	-
Lokale og regionale myndigheter	2 000	8%	160	6 000	8%	480
Institusjonar (bank / finans)	66 378	8%	5 310	61 644	8%	4 932
Foretak	147 859	8%	11 829	99 515	8%	7 961
Massemarked	-	8%	-	-	8%	-
Pant i eigedom	2 077 271	8%	166 182	1 898 018	8%	151 842
Mislegheldne/tapsutsette engasjement	81 783	8%	6 542	66 632	8%	5 330
Høgrisikoengasjement	0	8%	0	0	8%	0
Obligasjonar med fortrinnsrett	8 989	8%	719	10 391	8%	831
Andelar i verdipapirfond	0	8%	0	0	8%	0
Eigenkapitalposisjonar	62 693	8%	5 015	64 644	8%	5 172
Andre engasjement	26 119	8%	2 090	24 774	8%	1 982
Sum kreditrisiko	2 473 092	8%	197 847	2 231 618	8%	178 530
+ operasjonell risiko – basismetoden	166 012	8%	13 281	155 438	8%	12 435
- frådrag for gruppemedskrivingar	-	-	-	-	-	-
Sum kapitalkrav etter pilar 1	2 639 104	8%	211 128	2 387 056	8%	190 965
Kapitalbevaringsbuffer (rein kjernekap)	2 639 104	2,5%	65 978	2 387 056	2,5%	59 676
Systemrisikokapital (rein kjernekap)	2 639 104	3,0%	79 173	2 387 056	3,0%	71 612
Motsyklisk kapitalbuffer (Varsla auka til 2,0% frå 31.12.2017)	2 639 104	2,0%	52 782	2 387 056	1,5%	35 806
Samla lovpålagt kapitalkrav	2 639 104	15,5%	409 061	2 387 056	15,0%	358 059
Rekna kapitalbehov etter ICAAP (pilar 2)			38 600			39 700
Samla kapitalbehov	2 639 104	17,0%	447 661	2 387 056	16,7%	397 759
Overskot kjernekapital			231 637			248 127
Faktisk kapitaldekning – morbank			25,74%			27,06%
Uvekta kjernekapitalandel – morbank			15,29%			15,59%

7 Likviditetsforhold

Morbank

7a Finansiell risiko

Finansiell risiko er riskoen for at banken ikkje kan gjera opp for skyldnaden sin / ansvaret sitt i rett tid. Utanom det som står i rekneskapen, er det dei trekkråmene som banken har i Noregs Bank, og Noregs Bank sin generelle likviditetspolitikk som er sentrale faktorar.

Voss Sparebank har ikkje trekt på trekkråmene i Norges Bank gjennom året.

Innskotsdekninga var 89,1% ved utgangen av 2017, mot 94,7% ved utgangen av 2016.

Summen av innskot og eigenkapital utgjorde på same tidspunkt 107,0% av brutto utlån mot 113,7% i 2016.

Likviditetsindikatorane (1 og 2) var 108/108 pr 31.12.2017 mot 114/116 pr 31.12.2016.

LCR var ved årsskiftet 127, mot 171 i 2016. Likviditetssituasjonen er god.

7b Rest nedbetalingstid for hovudpostar

Postar i balansen	Sum	Utan	Opp til	1 - 3	3 - 6	6 - 12	1 - 3	3 - 5	5 - 10	Over
		løpetid	1 mnd	mnd	mnd	mnd	år	år	år	10 år
Eigneluter										
Kontantar og krav på sentralbanken	85 321	17 481	67 840							
Utlån til og krav på kreditinstitusjonar	222 699		203 699			4 000	12 000	3 000		
Utlån til og krav på kundar	3 752 629	245 211	17 554	36 366	53 939	105 162	400 457	359 553	797 752	1 736 635
Obligasjoner og sertifikat	203 757			20 043	10 100	20 118	109 871	39 650		3 975
Aksjar og eigenkapitalbevis	66 186	66 186								
Andre eigneluter	9 836	3 199	6 087				550			
SUM eigneluter	4 340 428	332 077	295 180	56 409	64 039	129 280	522 878	402 203	797 752	1 740 610
Av dette utanlandsk valuta		852								
Gjeld og eigenkapital										
Gjeld til kreditinstitusjonar	201 633		1 618	100 015			100 000			
Innskot frå / gjeld til kundar	3 384 033		3 013 224	258 633			112 176			
Sertifikatlån	50 000			50 000						
Anna gjeld	24 914	5 315	919	7 543	7 974		3 163			
Eigenkapital	679 848	679 848								
Sum gjeld og eigenkapital	4 340 428	685 163	3 015 761	416 191	7 974	115 339	100 000			

7c Renterisiko

Renterisiko kan oppstå i samband med banken si utlåns- og innskotsverksemd i tilknyting til aktivitetar i den norske penge- og kapitalmarknaden. Renterisikoen er eit resultat av at rentebindingstida for banken si eignelut- og gjeldsside (i og utanfor balansen) ikkje er samanfallande.

Banken sitt volum av fastrenteinnskot utgjer om lag 112 mill kroner i fastrenteavtalar på 12 månadar. Ved årsskiftet hadde banken 134,1 mill. kr i fastrentelån til kundar. (3,5 % av brutto utlån).

Fastrentelåna er ikkje rentesikra. Snittrenta på fastrentelåna er 2,95%.

Renterisiko i portefølja ved 1,0 %-poeng renteendring er 2,3 mill kroner.

Banken har ikkje vore inne i tradingaktivitetar eller andre aktivitetar utanom balansen.

Rentene vert endra når det skjer endringar i det generelle rentenivået.

7d Tabell for avtalte renteendringar

Postar i balansen	SUM	Utan renteb.	inntil 1 mnd	1 - 3 mnd.	3 - 12 mnd.	1 - 5 år	Over 5 år
Eigneluter							
Kontantar og krav på sentralbanken	85 321	17 481	67 840				
Utlån til og krav på kreditinstitusjonar	222 699		203 699		4 000	15 000	
Utlån til og krav på kundar	3 752 629	-45 042	2 964	3 684 108	15 914	94 685	
Obligasjoner og sertifikat 1)	203 757		-	20 043	30 218	149 521	3 975
Plasseringar i rentefond	-	-					
Aksjar og eingekapitalbevis	66 186	66 186					
Andre eigneluter	9 836	9 836					
SUM eigneluter	4 340 428	48 461	274 503	3 704 151	50 132	259 206	3 975
Av dette utanlandsk valuta		852					
Gjeld og eigenkapital							
Gjeld til kreditinstitusjonar 1)	201 633		1 618	100 015	-	100 000	
Innskot frå, og gjeld til kundar	3 384 033			3 271 857	112 176		
Sertifikatlån	50 000			50 000			
Anna gjeld	24 914	24 914					
Eigenkapital	679 848	679 848					
SUM gjeld og eigenkapital	4 340 428	704 762	1 618	3 421 872	112 176	100 000	

- Dei einskilde plasseringane i obligasjonsbeholdninga er knytte opp mot 3 månaders NIBOR, og renterisikoen på denne delen er maksimalt 3 månader. Risikopåslaget på NIBOR-renta er faste i heile løpetida til låna. Det same gjeld innlån frå Kreditforeningen for Sparebankar. Her har banken 2 lån på 50 mill kvar. Desse har forfall 10.februar 2020 og 17.september 2020.

7e Valutarisiko

Voss Sparebank har berre ein liten del av eignelutane i utanlandsk valuta (0,9 mill i kontantbehaldning), og ingen postar på gjeld og eigenkapital. Valutarisikoen blir vurdert som ubetydeleg.

8 Opplysningar vedkomande tilsette og tillitsvalde

8a Tilsette og tillitsvalde

	2017	2016	I heile tusen	2017	2016
Tal årsverk pr. 31.12	28,0	26,8	Løn og anna godtgjersle til:		
Gjennomsnittleg årsverk	25,1	25,4	Avtroppande banksjef (<i>til 13.5.2017</i>) :		
Tal tilsette 31.12.	28	28	Løn inkl naturalytingar	882	1 518
Av desse			Pensjonspremie	60	1 436
15 kvinner			Ny banksjef (<i>frå 1.4.2017</i>) :		
13 menn			Løn inkl naturalytingar	947	-
			Pensjonspremie	281	-
			Sum løn leiargruppa u/ banksjef		
			(4 tilsette, 4,04 årsverk)	3 141	2 766
			Styreleiar	97	143
			Andre styremedlemer	507	627
			Leiar Generalforsamling	13	14
			Andre medlemer Generalforsamling	18	17
			Leiar kontrollnemnd	-	40
			Andre medlemer kontrollnemnd	-	9
			Riskoutval	31	-
			Risiko- og revisjonsutval	-	31
			Valnemder	26	29

Ny banksjef har innskotspensjon på line med dei andre tilsette. Det er gjort tilleggsavtale om pensjonsalder på 65 år. Banksjef tek ikkje del i bonusordninga som gjeld for dei tilsette, og har berre fast godtgjersle. Avtroppande banksjef gjekk i 2017 av med førtidspensjon lik 70% av løn frå fylte 63 år.

Godtgjersle til revisor (I heile tusen kroner eks MVA)	2017		2016	
	Morbak	Konsern	Morbak	Konsern
Lovpålagd revisjon	268	280	301	313
Andre attestasjonstjenester	15	15	19	19
Andre tenester	38	46	41	48
SUM	321	341	361	380

8b Lån og garantiar - tillitsvalde og tilsette

(Heile tusen kroner)	2017		2016	
	Sum	innfriing år	Sum	innfriing år
Tilsette	48 091	-	34 851	-
Banksjef	-	-	1 475	Løpende kreditt
Medlemar i styret	16 093	-	14 554	-
Medlemer generalforsamling	1) 7 432	-	1) 4 920	-

1) Av dette 0,15 mill i garantiansvar.

Banksjefen og tilsette har tilbod om lån på vilkår fastsett som funksjonærlån.

Rentesubsidiar til tilsette og pensjonistar utgjorde kr 213.640,- i 2017 mot kr 136.887,- i 2016.

Summen er førd som renteinntekt i banken sin rekneskap og var skattepliktig inntekt for dei tilsette.

Dei tillitsvalde får lån til vanlege vilkår i banken.

8c Pensjonsansvar

Banken er pliktig til å ha tenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tenestepensjon, og har etablert pensjonsordning som som tilfredsstiller krava i lova.

Frå 1. februar i 2011 vart den kollektive yttingspensjonen lukka og frå 1.1.2015 gjekk alle tilsette, med unntak av ein tilsett i delvis langtidssjukefråvere og banksjefen, over til innskotspensjon med maksimale satsar: 7,0 % mellom 0-7,1G og 25,1 % mellom 7,1-12G. Utrekna framtidig tap ved å gå over frå yttings- til innskotsbasert pensjon, vert kompensert i skattepliktig løn.

Pensjonskostnadane for året omfattar innskotspensjon, ny AFP og avsetjing pensjon banksjef.

PENSJONSKOSTNADER:

	2017	2016
Noverdi pensjonsopptening i året	-	1 755
+ innskotspensjon	1 491	1 204
+ Ny AFP	257	235
Endring i pensjonsskuld o.l.	-846	-
= Sum pensjonskostnad	902	3 194

PENSJONSSKULDING:

	2017		2016	
	Sikra	Usikra	Sikra	Usikra
Avsett pensjonsskulding	-	-3 163	-	- 5 139
= Balanseført pensjonsansvar	-	-3 163	-	- 5 139

9 Diverse andre tilleggsopplysningar

9a Skatt

Skattekostnaden i resultatrekneskapen omfattar både betalbar skatt i perioden og endring i utsett skatt(efordel). Utsett skatt / skattefordel er rekna med 25% (23% for konsernselskap) på grunnlag av dei midlertidige skilnadane som eksisterer mellom reknepapsmessige og skattemessige verdiar ved utgangen av rekneskapsåret.

	Morbank	Konsern		
	2017	2016	2017	2016
Skattar				
Resultat før skattekostnad	47 767	55 546	47 761	55 509
Permanente skilnadar :				
Nettoresultat dotterselskap	169	235	0	0
Inntekt ikkje skattepliktig – Aksjeverdinst o.l.	-2 494	-6 570	-2 494	-6 570
Kostnadar utan rett til frådrag	279	1 980	294	1 981
Sum permanente skilnader	-2 046	-4 355	-2 200	-4 589
Mellombelse skilnader :				
Endring driftsmidlar, pensjon, vinst- og tapskonto	-4 520	-5 233	-4 360	-5 235
SKATTEGRUNNLAG (ALMINNELEG INNTEKT)	41 201	45 958	41 201	45 685
Betalbar skatt, 25 % av alminneleg inntekt	10 300	11 490	10 300	11 422
Formuesskatt	1 170	1 200	1 170	1 200
Betalbar skatt	11 470	12 690	11 470	12 622
Betalbar skatt på avgitt konsernbidrag	0	-250	0	0
Betalbar skatt i balansen	11 470	12 440	11 470	12 622
Avsett for mykje tidlegare år	-115	-855	-115	-855
Endring utsett skatt/utsett skattefordel	1 130	1 308	1 124	1 339
Skattekostnad i resultatrekneskapen	12 485	13 143	12 479	13 106
Utsett skatt (utsett skattefordel)				
Vinst- og tapskonto	5 000	6 250	5 944	7 354
Overfinansiering, pensjon	0	0	0	0
Sum positive skilnader	5 000	6 250	5 944	7 354
Varige driftsmidlar	-1 197	-1 420	-5 225	-5 567
Pensjonsansvar, andre avsetjingar	-6 003	-11 550	-6 122	-11 550
Nedskrivning finansielle instrument	0	0	0	0
Sum negative skilnader	-7 200	-12 970	-11 347	-17 117
Netto midlertidige skilnader	-2 200	-6 720	-5 403	-9 763
Netto utsett skatt (skattefordel) (25%)	-550	-1 680	-1 287	-2 410

9b Anna gjeld

	2017	2016
Skattegjeld	11 470	12 442
Bankremisser / Advisert giro	1 497	1 960
Interimskonti	919	1 037
Konsernbidrag siste år	-	1 000
Andre kreditorar	2 908	2 390
Morbank	16 794	18 829
Konsern	16 794	18 011

Det er ikke særskilde vilkår knytt til gjeldspostane i balansen, og banken har ikke gjeld i valuta.

9c Gjennomsnittleg effektiv rente

Gjeldspostar :	2017	2016
Gjeld til kreditinstitasjonar	1,67%	1,69%
Innskot frå kundar u/ avtalt bindingstid	0,48%	0,57%
Innskot frå kundar m/ avtalt bindingstid	1,63%	1,56%
Sertifikatlån	0,94%	-
Gjennomsnittleg effektiv rente	0,68%	0,74%

Gjennomsnittsaldo månadleg. Andre gjeldspostar har ikke renteeksponering.

9d Spesifikasjon av provisjonar og gebyr

	2017	2016
Garantiprovisjon	707	847
Betalingsformidling	4 600	4 651
Provisjon forsikring	2 244	2 510
Anna drift	1 430	1 570
Sum andre provisjonar og gebyr	8 981	9 578

9e Vinst/tap Anlegg

Det er ikke bokført vinst eller tap ved realisasjon av anleggsmidlar i 2017.

9f Resultat i høve forvaltningskapital

	2017	2016
Forvaltningskapital	4 340 428	4 006 388
Resultat etter skatt	35 282	42 403
Resultat etter skatt i prosent av forvaltningskapital	0,813%	1,058%

9g Postar utanom balansen

Garantiar, sjå note 2.

Eigneluter stilt som trygd :

Ihendehavarobligasjonar stilt som trygd for D-lån i Noregs Bank : 80,0 mill bokførd verdi.
Banken har ikke nytta D-lån i rekneskapsåret.

Ihendehavarobligasjonar for D-lån i Noregs Bank, bokførd sum kr. 80,0 mill.

Eigarstyring og leiing av banken

Vedtekter

Voss Sparebank sitt føremål er fastsett i vedtekten. Banken er ikkje aksjebank og har ikkje utferda eigenkapitalbevis. Innanfor gjeldande lover skal banken utføra alle forretningar og tenester som det er vanleg eller naturleg at han gjer.

Visjon, strategi og verdiar

Voss Sparebank skal vera ein sjølvstendig, engasjert og trygg medspelar i utviklinga av lokalsamfunnet og næringslivet. Banken skal vera ein konkurransedyktig, bygd på tillit og skal driva etter sunne økonomiske prinsipp til beste for kundane og lokalsamfunnet. Styret har ein årleg strategiprosess, der overordna mål og strategiske val vert fastsette. På grunnlag av dei vert det utarbeidd budsjett og handlingsplanar. Dei tilsette har delteke aktivt med å utarbeida den strategiske plattforma til banken, og har tilgang til all relevant informasjon på intranettet.

Dei sentrale organa i Voss Sparebank er generalforsamling og styre.

Generalforsamlinga er banken sitt øvste styringsorgan og er sett saman av tre grupper. Ni medlemmar er valde av kundane, tre er valde av kommunen og fire er valde av dei tilsette. Generalforsamlinga ser til at sparebanken verkar etter føremålet sitt i samsvar med lover, vedtekter og generalforsamlinga sine vedtak. Generalforsamlinga vel styre, valnemnd og revisor. Generalforsamlinga godkjenner årsrekneskapen og bestemmer gåver til ålmennytige tiltak, vedtek godtgjersle til dei tillitsvalde og pensjonsavtale for dei tilsette. Opprettning eller nedlegging av filialar utanfor kommunen og opptak av ansvarleg lånekapital, er også lagt til generalforsamlinga. Etter framlegg frå valnemnda vel generalforsamlinga medlemer til styret.

Styret har seks medlemer. Ein medlem og varamedlem skal veljast mellom dei tilsette. Varamedlemen har møte- og talerett. Banksjefen er ikkje medlem av styret, men har plikt og rett til å vera til stades i styremøta. Styret står for verksemda i samsvar med lover, vedtekter og

nærare føringar av generalforsamlinga. Styret har ansvaret for at dei midlane sparebanken rår over vert forvalta på trygg og føremålstenleg måte og skal syta for tilfredsstillande organisering av verksemda. Styret tilset banksjef og fastset instruks for han. Styret skal sjå til at banken har god internkontroll for å oppfylla dei krava som gjeld for verksemda. Det vedkjem også verdi-grunnlag og etiske retningslinjer.

Styret har valt to av medlemane til risikoutval som førebuande utval for styret i samband med risikotoleranse og risikostrategi. Vurdering av kvartalsvise risikorapportar og årleg ICAAP-rapport. Heile styret fungerer som revisjonsutval. I 2017 har styret hatt 10 møte og handsama 115 saker. Styret har innført rutinar for evaluering eige arbeid og kompetanse.

Valnemnda i banken førebudr både valet på kunderepresentantar til generalforsamlinga og generalforsamlinga sine val på representantar til styre og valnemnd.

Revisor utfører oppgåvene sine i samsvar med gjeldande regelverk og god revisjonsskikk. Revisor gjev merknader og meldingar til styret og til generalforsamlinga. Revisor har minst eitt årleg møte med styret om sentrale tema som rekneskap, rapportering og det interne kontrollarbeidet i banken.

Banksjefen har den daglege leiinga av verksemda i samsvar med gjeldande lover og vedtekter og retningslinjer som generalforsamlinga og styret gjev. Banksjefen førebudr styresakene og har fullmakt til å avgjera alle vanlege bankforretningar.

Rapport om samfunnsansvar og etiske retningslinjer er utarbeidde av styret, og vert årleg gjennomgått av dei tilsette. Styret legg stor vekt på at all bankverksemd skal utøvast med stor vekt på etikk og godt samfunnsansvar.

Informasjon og kommunikasjon

På www.vossabanken.no vert det publisert finansiell og annan relevant informasjon til kundane og andre interesserte. Her finn ein også retningslinjene til banken om etikk og samfunnsansvar.

RSM Norge AS

Strandavegen 11, 5705 Voss
Pb. 136, 5701 Voss
Org.nr: 982 316 588 MVA

T +47 56 52 04 00
F +47 56 52 04 01

www.rsmnorge.no

Til generalforsamlinga i VOSS SPAREBANK

Melding frå uavhengig revisor

Uttale om revisjonen av årsrekneskapen

Konklusjon

Me har revidert VOSS SPAREBANK sin årsrekneskap som viser eit overskot for selskapsrekneskapen og konsernrekneskapen på kr. 35 282 000. Årsrekneskapen er samansett av selskapsrekneskap og konsernrekneskap, som både er samansett av balanse per 31. desember 2017, resultatrekneskap og kontantstraumoppstilling for rekneskapsåret som er avslutta per denne datoene og notar til årsrekneskapen, medrekna eit samandrag av viktige rekneskapsprinsipp.

Etter vår mening er den vedlagte årsrekneskapen utarbeidd i samsvar med lov og forskrifter og gjev eit rettvisande bilet av banken og konsernet si finansielle stilling per 31. desember 2017 og av resultatet og kontantstraumar for rekneskapsåret som er avslutta per denne datoene i samsvar med reglane i rekneskapslova og god rekneskapskikk i Noreg.

Grunnlag for konklusjonen

Me har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Noreg, medrekna dei internasjonale revisjonsstandardane International Standards on Auditing (ISA-ane). Våre oppgåver og plikter i samsvar med desse standardane er skildra i *Revisor sine oppgåver og plikter ved revisjon av årsrekneskapen*. Me er uavhengige av banken slik det er pålagt i lov og forskrift, og har utøvd våre øvrige etiske forpliktingar i samsvar med desse krava. Etter vår oppfatning er innhenta revisjonsbevis tilstrekkeleg og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Anna informasjon

Leiinga er ansvarleg for anna informasjon. Anna informasjon gjeld årsmelding, men gjeld ikkje årsrekneskapen og revisjonsmeldinga.

Vår uttale om revisjonen av årsrekneskapen dekkjer ikkje anna informasjon, og me atesterer ikkje anna informasjonen.

I samband med revisjonen av årsrekneskapen er det vår oppgåve å lesa anna informasjon med det føremål å vurdera om det føreligg vesentleg inkonsistens mellom anna informasjon og årsrekneskapen, kunnskap me har opparbeida oss under revisjonen, eller om den tilsynelatande inneholder vesentleg feilinformasjon.

Dersom me konkluderer med at anna informasjon inneholder vesentleg feilinformasjon er me pålagt å rapportera det. Me har ingenting å rapportera i denne samanheng.

Styret og adm. banksjef sitt ansvar for årsrekneskapen

Styret og adm. banksjef er ansvarleg for å utarbeida årsrekneskapen i samsvar med lov og forskrifter, medrekna at den gjev eit rettvisande bilet i samsvar med reglane i rekneskapslova og god rekneskapskikk i Noreg. Leiinga er også ansvarleg for slik intern kontroll som dei finn naudsynt for å kunne utarbeida ein årsrekneskap som ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, korkje som fylgje av misleg framferd eller feil.

Ved utarbeidninga av årsrekneskapen må leiinga ta standpunkt til banken og konsernet si evne til framleis drift og opplysa om tilhøve som har innverknad for framleis drift. Føresetnaden om framleis drift skal leggjast til grunn for årsrekneskapen så lenge det ikkje er sannsynleg at verksemda vil verta avvikla.

Revisor sine oppgåver og plikter ved revisjonen av årsrekneskapen

Vårt mål med revisjonen er å oppnå rimeleg tryggleik for at årsrekneskapen som heilskap ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, korkje som fylgje av misleg framferd eller utilsikta feil, og å gje ei revisjonsmelding som inneheld vår konklusjon. Rimeleg grad av tryggleik er ei høg grad av tryggleik, men ingen garanti for at ein revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Noreg, medrekna ISA-ane, alltid vil avdekka vesentleg feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som fylgje av misleg framferd eller utilsikta feil. Feilinformasjon vert vurdert som vesentleg dersom den enkeltvis eller samla med rimelig grad kan forventa å påverka økonomiske avgjerder som brukarane føretok basert på årsrekneskapen.

Som del av ein revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, medrekna ISA-ane, utøver me profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom heile revisjonen. I tillegg:

- skal me identifisera og vurdera risikoen for vesentleg feilinformasjon i rekneskapen, enten det skuldast misleg framferd eller utilsikta feil. Me utformar og gjennomfører revisjonshandlingar for å handtera slike risikoar, og innhentar revisjonsbevis som er tilstrekkeleg og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentleg feilinformasjon som fylgje av mislig framferd ikkje vert avdekkja, er høgare enn for feilinformasjon som skuldast utilsikta feil, sidan misleg framferd kan vera samarbeid, forfalsking, medvitne utelatingar, urette framstillingar eller overstyring av intern kontroll.
- skal me opparbeida vi oss ei forståing av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforma revisjonshandlingar som er hensiktsmessige etter omstenda, men ikkje for å gje uttrykk for ei meining om effektiviteten av banken sin interne kontroll.
- skal me evaluera om dei rekneskapsprinsippa som er nytta er hensiktsmessige og om dei rekneskapsestimat som er nytta og tilhøyrande noteopplysningar utarbeidd av leiinga er rimelege.
- skal me konkludera på hensiktsmessigheita av leiinga si bruk av framleis drift-føresetnaden ved utarbeidninga av rekneskapen, basert på innhenta revisjonsbevis, og om det føreligg vesentleg usikkerheit knytt til hendingar eller tilhøve som kan skape vesentleg tvil om banken si evne til framleis drift. Dersom me konkluderer med at det eksisterer vesentleg usikkerheit, vert det kravd at me i revisjonsmeldinga gjer merksam på tilleggsopplysningane i rekneskapen, eller, dersom slike tilleggsopplysningar ikkje er tilstrekkelege, at me modifiserer vår konklusjon om årsrekneskapen og årsmeldinga. Våre konklusjonar er basert på dei revisjonsbevis som er innhenta inntil datoén for revisjonsmeldinga. Etterfylgjande hendingar eller tilhøve kan likevel føra til at banken ikkje held fram med drifta.
- skal me evaluera vi den samla presentasjonen, strukturen og innhaldet, medrekna tilleggsopplysningane, og om årsrekneskapen representerer dei underliggjande transaksjonane og hendingane på ein måte som gjev eit rettvisande bilet.

- skal me innhenta tilstrekkeleg og hensiktsmessig revisjonsbevis vedkomande den finansielle informasjonen til selskapa i konsernet for å kunne gje uttrykk for ei meinинг om den konsoliderte årsrekneskapen. Me er ansvarlege for å leia, følgja opp og gjennomføra konsernrevisjonen.

Me har kontakt med styret mellom anna om planlagt omfang av revisjonen og til kva tid revisjonsarbeidet skal utførast. Me utvekslar også informasjon om vesentlege tilhøve som me har avdekka under revisjonen, medrekna om eventuelle vesentlege svakheiter i den interne kontrollen.

Uttale om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsmeldinga

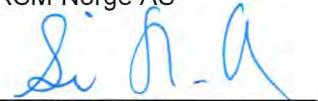
Basert på vår revisjon av årsrekneskapen som skildra ovanfor, meiner me at opplysningane i årsmeldinga om årsrekneskapen, føresetnaden om framleis drift og framlegget til bruk av overskotet er konsistente med årsrekneskapen og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsrekneskapen som skildra ovanfor, og dei kontrollhandlinga me har funne naudsynt i samsvar med internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikkje er revisjon eller forenkla revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», meiner me at leiinga har oppfylt si plikt til å syta for ordentleg og oversiktleg registrering og dokumentasjon av banken sine rekneskapsopplysningar i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Noreg.

Voss, 15. februar 2018

RSM Norge AS

Åse Steen – Olsen
Statsautorisert revisor

JØRN LEKVE

VOSS SPAREBANK

Bank og bygd i 175 år

 VOSS SPAREBANK
1843–2018

1843   175 år   2018